Kamniški občan

ŠT. 6 LETO XXXII KAMNIK, 26. MARCA 1992

MATIČNA KNJIŽNICA KAMNIK

Kako bomo uresničevali

Razvojni program Velike planine

Pravzaprav bi morali zapisati, kako uresničujemo program, saj teče že drugo leto, odkar je občinska skupščina leta 1990 sprejela razvojni program območja Velike planine, ki ga je pripravil Razvojni zavod Domžale. Ta program se navezuje tudi na program razvoja Kamniške Bistrice in Bistričice, ki je bil lansko jesen sprejet na seji občinske skupščine v okviru obravnav razvoja demografsko ogroženih območij.

Ker je bilo za območje Velike planine v preteklosti sprejetih že nekaj programov, želimo v nekaj nadaljevanjih predstaviti vsebino najnovejšega programa in možnosti za njegovo praktično uresničevanje. Ali pa: kaj smo doslej že storili za to, da bi dobre zamisli v programu prelili v življenje. V uvodu programa je namreč zapisano: ***Realizacija razvojnega programa je v veliki meri odvisna od odziva javnosti ter skupnega napora vseh, ki so zainteresirani za ohranitev velikoplaninske planote . . .***

(Nadaljevanje na 2. strani)

Str. 3	Prometna varnost **Nevarne poti v šolo in iz nje**
Str. 4	Opozarjamo **Na problem Agroemone**
Str. 5	V imenu študentov in dijakov **Zakaj problemi s »kamničanom«?**
Str. 6	Anketa Kamniškega občana **Občinska skupščina, IS, odstopi . . .**
Str. 7	Ljudski običaji **Cvetna nedelja**
Str. 8	Nekaj za vas, otroci! **Iz otroškega parlamenta**
Str. 12	**Kamničani na Snežniku**

Slika nekdanje vile Neptun.

Lepotica iz Kurhausa

Zadnje čase veliko slišimo in beremo o nekdanjem kamniškem zdravilišču Kurhaus. Veliko tega se je začelo s stoletnico kamniške železnice in Prašnikarjem, veliko pa je tudi negodovanja nad gradbenim nasiljem na prostoru med Cankarjevo cesto in Bistrico, koder je bilo jedro Kurhausa. Ko ravno sedaj ponovno uničujejo borne ostanke zelenih površin Kurhausa, si prikličimo v spomin nekdanjo vilo Neptun, kakršna je bila v cvetočih časih in se nam je ohranila žal samo na sliki. Na srečo je vsaj slika dobro ohranjena.

V vili so bile sobe za zdraviliške goste. Med vilo in Bistrico je bil bajar. Skozi park je tekel potok, ki je imel dva dotoka. Glavni del vode je pritekal izpod vodnega kolesa, ki je poganjalo Hočevarjevo kovačnico, drugi, manjši del vode pa je pritekal neposredno iz Bistrice nad jezom pod Mekinjsko brvjo. Pri vili Neptun se je del potoka odcepil in po kaskadi, ki se na sliki ne vidi, žuborel v bajar in iz bajarja nazaj v Bistrico. Ker takrat ni bilo raznih Graditeljev in Kaolinov, je bila voda v bajarju vedno kristalno čista. V bajarju je bil čoln, ki so ga uporabljali zdraviliški gostje.

Na sliki vidimo, kako stojijo na ploščadi nad bajarjem okrog kipa boga Neptuna zdraviliški gostje, v čolnu pa veslata veslača z žirardi slamnikoma na glavi.

S koncem prve svetovne vojne je bilo konec zdraviliškega življenja v Kurhausu. V Kurhausu so se pred prvo svetovno vojno zdravili predvsem Dunajčani, ki jih je nova državna meja odrezala, toda glavni vzrok propada Kurhausa je bil konec zanimanja za zdravljenje po Kneippovi metodi. Vendar sta bajar in vila Neptun srečno preživela prvo vojno in še precej let po vojni.

Ob veliki povodnji leta 1927, za katero očividci obeh povodnji menijo, da je bila še hujša od one 1. 11. 1990, je odneslo jez pod Mekinjsko brvjo. Ko so napravili nov jez, so ga iz raznih razlogov znižali in s tem je prenehal dotok iz Bistrice. Ko pa so leta 1929 v Hočevarjevi kovačnici vodno kolo zamenjali s turbino, ki je imela odtok po podzemskem rovu neposredno v Bistrico, je bajar izgubil vodo še iz te smeri in se posušil.

V tridesetih letih je takratni lastnik Franc Bokalič, vodja zemljiške knjige Sreskega sodišča v Kamniku, vilo Neptun popolnoma prezidal, »moderniziral« in takšno so kupili Lipovčevi od Bokaliča. Moderniziral jo je, mislim pa, da bi bila akademskemu slikarju Dušanu Lipovcu bolj všeč takšna, kakršna je bila, preden je prišla v roke Francu Bokaliču.

ALBERT ČEBULJ

S seje Izvršnega sveta

O Meščanski korporaciji

Kako v prihodnje oblikovati nekdanjo Meščansko korporacijo v Kamniku, je bilo osrednje vprašanje na seji izvršnega sveta 11. marca.

V imenu iniciativnega odbora za nadaljnje delovanje Meščanske korporacije v Kamniku sta skico idejnega projekta razvoja te institucije na seji pojasnjevala **doc. dr. Bogomir Kovač** in **Dušan Mesner.**

Kot pravi dr. Kovač, oživitev te dokaj edinstvene institucije v Srednji Evropi ne bi smela biti le zgodovinski dogodek, pač je ob ustrezni zavzetosti občine lahko tudi pomemben prispevek k gospodarskemu razvoju občine.

Po njegovih besedah je prihodnji razvoj Meščanske korporacije odvisen od zakonskih rešitev in razumevanja vračanja razlaščenega premoženja, od interesov posameznih članov Meščanske korporacije oz. od njihovih zakonitih naslednikov in končno tudi od prihodnje vizije korporacije kot podjetja, ki bi združevalo prvotne privatne lastnike in privatizirane družbe ter občino.

Nekdanja kamniška Meščanska korporacija je nastala in se razvijala kot agrarna skupnost, in ni imela lastnosti prave kapitalske družbe, torej ni bila toliko podjetniško usmerjena.

Osnovna strateška usmeritev bi bila, naj bi Meščanska korporacija Kamnik (MEKOK) postala moderen kapitalski subjekt s podjetniško in hkrati širše družbeno (mastno) naravnanimi razvojnimi cilji.

Možni so trije scenariji bodoče organiziranosti MEKOK: scenarij razlaščencev, privatnih lastnikov in scenarij mešanega podjetja.

Naslednja številka Kamniškega občana bo izšla 9. aprila. Prispevke sprejemamo do 2. 4.; oglase, obvestila, zahvale pa do 6. aprila.

Po prvem scenariju bi bil cilj le **povrnitev prvotnega premoženja nekdanjim lastnikom** ali pa kvečjemu **oživitev stare korporacije** s podedovanimi pravicami in obveznostmi kot pred razlastitvijo, torej s staro organizacijsko obliko.

Scenarij **privatnih lastnikov** predvideva, da bi stari in novi privatni lastnik ustanovili kapitalsko družbo MEKOK. Stari lastniki bi si svoje deleže zagotovili z vložkom v obliki idealnega deleža ob vračilu razlaščenega premoženja, novi lastniki pa bi svoje deleže vplačali.

STATUT
IN
VOLILNI RED
MEŠČANSKE KORPORACIJE
V KAMNIKU

1930

ZALOŽILA MEŠČANSKA KORPORACIJA V KAMNIKU

Bo občina sprejela ponujeno roko članov nekdanje meščanske korporacije v Kamniku in pomagala oživeti MEKOK na novih temeljih!

Tako bi se oblikovala družba z omejeno odgovornostjo ali delniška družba.

Najbolj odprt je scenarij **mešanega podjetja,** ki računa z vključitvijo širših interesnih skupin privatnih lastnikov, podjetij ter mesta oz. občine. Dejavnost korporacije namreč zadeva tudi interese podjetij, mesta Kamnik in občine. Deleži bi bili odvisni od delitvene bilance pri razmejevanju deležev korporacije in mesta ter podjetij po zakonu o denacionalizaciji in seveda od interesov tistih, ki želijo pristopiti v sklad s svojo poslovno usmeritvijo.

Kot sta povedala na seji predstavnika iniciativnega odbora, ta zadnji odprti model podpirajo bivši člani meščanske korporacije.

Ta model bi tudi omogočil, da bi bil postopek vračaja premoženja čimkrajši in tudi cenejši. Hkrati pa bi MEKOK najhitreje zaživel.

Seveda pa je njegova uresničitev odvisna od soglasja vseh bivših lastnikov, da bi se pretežni del prihodkov od poslovanja MEKOK vračal nazaj v infrastrukturo in gospodasko turistični razvoj Kamnika.

Najvažnejše pa bo čimprej povsem razjasniti poslovno strategijo bodoče družbe, ki naj bi prinašala dobiček. Dogovoriti se bo treba, katero premoženje bi v družbo vložila občina, kakšni bodo predvideni odnosi, kako in kam se bo vlagal ustvarjeni dobiček.

Izvršni svet je podprl ustanovitev kapitalske družbe v obliki mešanega podjetja. Dogovorili so se tudi, da bo izvršni svet imenoval v operativno telo za ustanovitev MEKOK dva predstavnika.

Celotno informacijo o možnih oblikah delovanja Meščanske korporacije pa bodo predložili v razpravo delegatom občinske skupščine na aprilski seji.

FRANC SVETELJ

OB 25. MARCU, MATERINSKEM DNEVU, ČESTITAMO VSEM MATERAM OBČINE KAMNIK

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI OBČINE KAMNIK

Občinski izvršni svet

Lovsko gospodarski načrti spet v skupščini

Izvršni svet bo ponovno predložil občinski skupščini v potrditev lovsko gospodarske načrte lovskih družin in Kozoroga za obdobje 1991–1996.

Lansko jesen namreč skupščina ni izglasovala potrditve teh načrtov. Ker je bilo na tedanji seji največ govora o škodi po divjadi in o povračilih te škode, je izvršni svet predlagal skupščini, naj zaveže lovske organizacije, da bodo sproti poravnavale nastalo škodo ter o prijavi škode in plačilu odškodnine obveščale kmetijskega referenta na občini. Pri njem so delegatom na vpogled tudi lovsko gospodarski načrti, ki naj bi si jih delegati, ki jih zadeva bolj zanima, tudi natančno ogledali, da bi bila razprava na seji lahko čimbolj stvarna in ne splošna.

Medobčinska javna gozdarska služba je že dala svoj pristanek k potrditvi predloženih načrtov.

Izvršni svet je sprejel tudi program **urejanja pašnika Velika planina,** s katerim bo pašna skupnost v okviru KZ Emona sodelovala na republiškem razpisu javnih del. Po tem programu bo od maja do septembra letos sodelovalo pri čiščenju zaraščenih površin in drugih delih na Planini 13 delavcev, seveda pod strokovnim nadzorstvom.

S 1. marcem letos so se **cene stanovanjskih najemnin** v naši občini povečale za 11% in bodo vnaprej rasle mesečno največ do 80% rasti cen, ugotovljenih v prejšnjem mesecu, ne da bi o tem predhodno sklepal izvršni svet. Svoje storitve je za 10% podražila tudi centralna čistilna naprava Domžale–Kamnik.

Za 47% pa so od 15. marca dalje večje tudi pristojbine za opravljanje šoferskih izpitov. Sklenili so, da bodo od republiškega ministrstva za notranje zadeve dobili podatke o možnostih za ustanovitev izpitnega centra v Kamniku.

Izvršni svet pa ni sprejel ponudbe SKG Kamnik za **izdelavo registra stanovanj** po predlagani ceni 230 SLT za enoto in sestavo najemnih pogodb po ceni 3.300 SLT za pogodbo. Sklenili so, da je treba pridobiti še nekaj dodatnih ponudb za ta opravila, da bi res lahko izbrali najugodnejšega ponudnika.

F. S.

Bo podrto drevje ostalo na Starem gradu?

Na delegatsko vprašanje **Marije Reba** v zboru krajevnih skupnosti v zvezi s sanacijo posledic lanskega neurja na Starem gradu je izvršni svet odgovoril, da je projekt za sanacijo brežine pod Starim gradom naročen pri Podjetju za urejanje hudournikov v Ljubljani. Za sredstva sanacije pobočja pod Starim gradom so se obrnili neposredno na prizadete upravljalce površin, ki jih je prizadela ta ujma. Z dopisom so zaprosili za ta sredstva Gozdno gospodarstvo Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ter Republiško upravo za ceste. Odgovora še niso prejeli. O problemu so obvestili tudi Ministrstvo za promet in zveze – Republiški inšpektorat, ki je pristojen za ukrepe v zvezi z varnostjo prometa na regionalni cesti pod pobočjem.

Na izvršnem svetu je bilo sklenjeno, da se lesna masa odstrani s pobočja. S tem bi pokrili del stroškov, vendar je strokovno mnenje gozdarjev negativno. Ležeča drevesa je potrebno zadržati na pobočju. Z odstranitvijo bi povzročili močno erozijo tal na brežini, je še rečeno v odgovoru izvršnega sveta.

F. S.

Stari grad zavarovati kot spomenik

Komisija za pripravo sanacije Starega gradu (grajskih razvalin), ki jo vodi Dušan Žumer, je predlagala, da je treba ugotoviti lastništvo področja Starega gradu in pripraviti predlog za njegovo razglasitev za zgodovinski spomenik.

Izvršnemu svetu je predlagala zagotovitev potrebnega denarja za geodetsko izmero tega področja, ki jo je potrebno napraviti pred začetkom sanacije ruševin.

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj naj bi začel pripravljati osnove za elaborat o sanaciji Starega gradu. V aprilu pa naj bi Muzej Kamnik in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj v sodelovanju s turističnim društvom pripravila znanstveno posvetovanje o pomenu Starega gradu.

Ko je izvršni svet obravnaval informacijo o delu komisije, je predlagal, da bi v program spomeniško varstvenih akcij poleg Starega gradu vključili tudi druge zgodovinske pomembne objekte v občini, kot je na primer nekdanji kriški grad.

F. S.

Nadaljevanje s prve strani

Nov razvojni program Velike planine

To je vprašanje, ki stopa v ospredje vsakokrat, ko se z novimi zamislimi posega v občutljiv velikoplaninski prostor.

Po mnenju sestavljalcev je dosedanji razvoj pokazal, da so kljub budnemu očesu varstvenih institucij možni številni odkloni, ki lahko trajno vplivajo na rušenje ravnovesja med naravo in še smiselnimi posegi človeka. Prevelik poudarek samo določeni panogi športa in rekreacije je že začel odražati svoj vpliv na krajinsko razvrednotenje in ekološko škodo. Prevelike obremenitve ob nepravilnih zaščitnih ukrepih lahko povzroče tolikšno uničenje naravnih sistemov, da njihova obnova ni več mogoča.

Glavni namen sedanjega programa je premik življenja na Planini z upoštevanjem vrednot območja z gospodarskega, ekološkega in krajinskega vidika varovanja naravne in kulturne dediščine ter nacionalna izraba prostorskih zmogljivosti območja.

Velika planina ima v primerjavi z drugimi rekreacijskimi središči bližnje okolice več prednosti, ki pa pri dosedanjem razvoju niso bile zadosti upoštevane.

Poleg razvoja zimskega turizma je predvsem pomemben razvoj poletnega turizma. Snežne razmere v zadnjih obdobjih namreč smučanju niso preveč naklonjene. Poleg klimatskih razmer ima Velika planina v primerjavi s sosednjimi planinskimi območji zelo zanimiva obsežna območja za razvoj poletnega turizma, športa in rekreacije, saj ima dolgoletno tradicijo planšarstva, planinarjenja, izletništva in lova.

Nekaj o naravnih danostih

Velika planina kot celota predstavlja vzhodni del masiva Kamniških Alp. Dviga se do višine 1665 m nad morjem ter je predvsem z zahoda in juga omejena s skalnatimi in izredno strmimi pobočji, ki se spuščajo v dvoje dolin: dolino Kamniške Bistrice in doline Črne. Je valovita planinska raven s strmimi pobočji, pašniki v južnem delu, pečevjem, gozdovi in rušjem v svojem severnem delu.

Glede na sestavo tal, ki je apneniško – dolomitskega sestoja in značilna za zgradbo Alp, je velikoplaninska planota v glavnem brez lastnih vodnih virov. Izviri se v glavnem pojavljajo šele v vznožju pobočij, na planoti pa sta doslej ugotovljena le Curla (Golca) na Veliki planini in Jefino korito na Gojški planini.

Ostaja še nekaj manjših studencev: Prag, Hromčeva korita, studenec na Jerohih in studenec pod Konjščico.

Dosedanji programi in študije o razvoju Velike planine

Leta 1964 je občina Kamnik sprejela urbanistični program Velike planine z varstvenim režimom in gradbenim redom za Veliko planino. Izdelala ga je spomeniško varstvena služba OLO Ljubljana. Obenem pa je ta služba izdelala načrte za nekaj tipov planinskih počitniških koč, zasnovanih in oblikovanih z naslonitvijo na obstoječo lokalno pastirsko arhitekturo (projektant arh. Vlasto Kopač).

Leta 1969 je Urbanistični inštitut Slovenije izdelal študijo Zimski turizem v Sloveniji, ki ugotavlja pomembnost območja Velike planine v prihodnji turistično rekreacijski izrabi prostora.

Po naročilu občine Kamnik je leta 1968 LUZ izdelal urbanistični načrt Velike planine (proj. Janez Berdajs, d. i. a.). ki ga je kamniška občinska skupščina sprejela 12. 7. 1970. Leta 1974 pa je Urbanistični inštitut Slovenije (proj. Marjan Debelak, d. i. a.) izdelal studijo po naročilu Viatorja; Velika planina, program turističnega razvoja.

Velika planina ima dokaj sorodne klimatske značilnosti z drugimi gorstvi severozahodnega dela Slovenije, pri čemer je treba poudariti, da so v zadnjih letih zaznane, vsaj kar zadeva zimske značilnosti, bistvene spremembe. Snežne padavine, ki so pomembna osnova za koncepcijo razvoja Velike planine, so v zadnjih nekaj letih kar precej zmanjšane v primerjavi z nekaj desetletji prej.

Ali gre pri tem za neko cikličnо nihanje ali druge vplive, ki jih povzročajo spremembe v našem ozračju, strokovnjaki še niso ugotovili.

Zato lahko ugotavljamo samo dejstva za nazaj. Podatki o snežnih razmerah, ki jih je v letih 1986 do 1989, ko je bila analiza stanja za razvojni program končana, kažejo, da je bila 20. 2. 1986 na Veliki planini od 65 – 120 cm debela snežna odeja, 20. marca istega leta je bilo od 100 – 140 cm snega.

Leta 1987 je bilo 20. 2. 100 cm, 20. 3. pa 90 – 120 cm snega, leta 1988 so 20. 2. namerili 40 – 50 cm, 21. 3. pa 30–40 cm, leta 1989 pa je bilo na planini 28. 2. 25–50 cm, 20. 3. pa od 35 – 40 cm snega.

Letos pa so morali žičničarji zaradi pomanjkanja snega prvič ustaviti vlečnice 19. marca. Upamo lahko, da ga bo za pomladno smuko še kaj nasulo.

(se nadaljuje)

FRANC SVETELJ

POJASNILO

V zadnji številki Kamniškega občana je v članku Je Samotni mlin še dolina miru? prišlo do manjše napake, saj se je kot lastnik zemljišča v Olševku pojavil Jože Romšak, ki pa to ni. Prava lastnica je Helena Romšak. Prizadetim se opravičujemo!

UREDNIŠTVO

IZJAVA

Pri objavi Izjave nove parlamentarne koalicije v zadnji številki Kamniškega občana je pomotoma izpadel podpis predsednika Demokratske stranke, ki pa je sicer navedena v besedilu. Z vsebino Izjave se strinja tudi ta stranka, ki jo zastopa predsednik Zdravko Šarec.

Koordinator:
Marjeta Humar, prof.
zanjo: Irena Bergant

Šola v Komendi bo!?

Prepričevanja poslancev kamniške občinske skupščine o nujnosti izgradnje nove šole v Komendi bodo končno obrodila sad, ki ga že tako dolgo pričakujejo otroci, starši in učitelji na komendskem področju. Na 17. seji občinske skupščine (12. 2. in 19. 2.) smo pri obravnavi osnutka proračuna dobili zagotovilo kamniškega izvršnega sveta za pričetek investicije na osnovni šoli v Komendi.

Za boljšo obveščenost o prizadevanjih poslancev za pričetek izgradnje osnovne šole v Komendi, sem si iz zapisnika omenjene seje (vir: Skupščinsko gradivo 19/1) izpisal razprave posameznih poslancev.

P. Ocepek je opozoril na problem nujne temeljne enakosti vseh otrok pri pogojih izobraževanja in prebral sklep sveta KS Komenda.

Najodločneje protestiramo proti osnutku proračuna občine (mesta) Kamnik za leto 1992.

Iz navedenih podatkov je zaslediti, da gre v bistvu za proračun mesta Kamnik in ne občine kot celote.

Kot že vrsto let nazaj se tudi letos predlagatelj osnutka ni potrudil najti sredstva za pričetek gradnje šole v Komendi. Mar pozabljate, da je bila izgradnja naše šole v načrtih že od leta 1983, ko smo prvič pridobili lokacijsko dovoljenje, in da so bili zaradi tega izglasovani trije samoprispevki. Vendar pa se je prioriteta investicij hote ali nehote vedno spreminjala v škodo Komende.

Tudi mi smo vrsto let prispevali s samoprispevkom in davkom iz osebnih dohodkov k razvoju občine – predvsem pa mesta Kamnik (izgradnja šol, zdravstvenega doma, knjižnice, itd.).

Zato danes ne zahtevamo nič drugega, kot da nam vrnete tisto, kar smo vam skozi vsa ta leta dajali, da zagotovite sredstva za izgradnjo I. faze šol v Komendi. S tem bi imeli naši otroci vsaj približno enake pogoje šolanja kot na drugih šolah. Ne pristajamo na nobeno investicijo v občini – pa tudi ne v knjižnico, ki je doslej porabila že precej sredstev – tudi naših, dokler se ne zagotovijo sredstva za šolo v Komendi.

Osnutek proračuna je sodu izbil dno. Opozarjamo vas, da se bomo tokrat borili z vsemi sredstvi do konca, dokler se ne »najdejo« sredstva za pričetek gradnje šole; v skrajni šili se bomo odločili tudi za bojkot pouka učencev iz naše KS.

In na koncu vam želimo povedati še enkrat, da ne zahtevamo nič drugega kot to, da se del sredstev, ki jih toliko let dajemo v proračun, končno vrnejo tja, od koder izvirajo.

M. Skamen je predlagatelja osnutka proračuna vprašal, kako je možno izpustiti gradnjo »hrama učenosti« v Komendi?

S. Zarnik se je zavzel, da se na področju izobraževanja zagotovijo sredstva za izgradnjo OŠ v Komendi.

M. Babnik je menil, da bi se morala problematika OŠ Komenda–Moste že zdavnaj rešiti.

V. Petek je podprl stališče, da se morajo zagotoviti sredstva za OŠ Komenda–Moste.

P. Burger je poudaril, da so bile druge šole prej obnovljene, čeprav so po programih za omenjeno šolo. Obnovo šole je potrebno v letošnjem letu realizirati.

V. Petek je ponovno podal zahtevo po zagotovitvi sredstev za izgradnjo OŠ Komenda–Moste in dejal, da v nasprotnem primeru krajani iz teh krajevnih skupnosti ne bodo plačevali davkov.

M. Zadrgal je vprašal, ali so v osnutku predvidena sredstva OŠ Komenda–Moste?

V. Petek je poudaril, da bi moral izvršni svet danes (na seji skupščine – opomba pisca) povedati, da sprejema pobudo za zagotovitev sredstev za OŠ Komenda–Moste.

Izvršni svet SO Kamnik je, kot je zapisano v predlogu proračuna (Skupščinsko gradivo 19/2), obljubo držal in za pričetek investicije namenil 38,700.000,00 tolarjev. Prepričan sem, da bodo poslanci občinske skupščine takšen predlog proračuna podprli in tako omogočili pričetek gradnje. Da zato ne bo niti formalnih zadržkov, navajam podatek, da se že zbirajo soglasja za gradbeno dovoljenje za šolo (projekt je izdelan) preko Sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti naše občine.

Glede na to, da smo bili bralci Kamniškega občana seznanjeni s prizadevanji krajanov Komende na državni ravni (na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo), je utemeljeno pričakovati skorajšnjo ureditev nezavidljivega položaja naših otrok, učencev iz Komende.

STANE ZARNIK

Akcijska prodaja SATELITSKIH KOMPLETOV!

Vrhunski angleški kompleti. Montaža po vsej Sloveniji.

Informacije: INTER-SAT, tel. (0602) 61-301.

ALPING LINE ®
my only line

Kamnik, tel. 832-403, 831-258

vabi otroke k športni vadbi:

- od 4 do 6 let v TVD Partizan Mekinje, ob četrtkih od 16. do 17.45
- od 6 do 12 let v telovadnici pri starem zdravstvenem domu, ob petkih od 16. do 17.30.

VLJUDNO VABLJENI!

Iz delovnih organizacij

TRIDESETLETNI »DAMI« JE IME KOČNA

Iz povojnih tovarniških in kmetijskih prodajaln so zrastla tri majhna podjetja (Kočna, Zvezda in Potrošnik), ki so imela po deset do petnajst prodajaln, raztresenih od Motnika, Črne, Tunjic do Šmarce in Komende. To je podoba iz petdesetih let. Majhno mesto z majhnimi trgovinami, ki so imele dolge, široke pulte. Za pulti pa prijazne prodajalke, ki so iz napolnjenih (ali pa tudi ne) predalov, sodov in vreč polnile papirnate vrečke, steklenice in vrečkice z bonboni za najmlajše ali začimbami za gospodinje.

V vsakem podjetju je bilo zaposlenih največ petdeset delavcev, seveda z deljenim delovnim časom in delovnimi sobotami. Vsako podjetje je imelo svoj tovornjak, vsaka prodajalna pa svoj voziček ali tricikel, s katerimi so vajenci dostavljali blago gospodinjam na dom.

V šestdesetih letih se je razvoj dotaknil tudi kamniške trgovine. Tri majhna podjetja so se združila v Splošno trgovsko podjetje, ki si je nadelo ime najmočnejšega med njimi – »KOČNA«. Trgovske konkurence res ni bilo več, toda združeno podjetje Kočna je začelo spreminjati podobo kamniških trgovin.

Iz zapisa v biltenu »Kočne«

»Rojstni dan našega podjetja je 1. januar 1962 . . .« Trideset let »Kočne«. Obdobje, ki je prineslo vihrave dogodke, spremembe in stvaritve . . . Od vključitve Sadne drevesnice v poznih šestdesetih letih, izgradnje centralnega skladišča z Upravo podjetja na Zapricah leta 1971. S prvo samopostrežno trgovino na Zapricah in prvim marketom na Kranjski cesti. Trgovini, v katerih ni bilo več dolgih in širokih pultov . . . Na policah so se kar same ponujale napolnjene vrečke, steklenice in vrečkice . . . Leto 1975 je »Kočno« vključilo v združeno podjetje ABC Ljubljana, dve leti kasneje pa je »Kočna« postala članica SOZD ABC Pomurka. V poznih sedemdesetih letih je tudi »Kočna« ustanovila tri tozde: Prodaja na debelo, Maloprodaja in TOZD za trgovanje z neživilskimi proizvodi. Sledila je koraku časa in odpirala sodobne – MARKET – trgovine še drugje: najprej v Komendi, nato v Stranjah in tudi v Nevljah.

Še bi lahko pisala o urejenih poslovnih prostorih Kooperacije (mimogrede, ta kar uspešno združuje zasebne obrtnike in privatne družbe, z namenom, da jih s ciljem preskrbe z reprodukcijskim materialom za njihovo proizvodnjo in tudi plasira njihove izdelke na slovensko in tuje tržišče) in drevesnice v Godiču, o preurejenih in preseljenih poslovnih enotah »Kočne«, a naj bo o vihravih spremembah preteklosti dovolj. Za slovo od »zgodovine« le še pogled v bližnjo preteklost: Pred dvema letoma je »Kočna« izstopila iz SOZD ABC Pomurka, nekaj mesecev pa je že registrirana kot družbeno podjetje. Je tik pred ustanovitvijo družbe d. o. o. v mešani lastnini.

Že leto dni »Kočna« lastninsko preureja (s pomočjo strokovno priznanega cenilca) podjetje tudi z dokapitalizacijo sredstev delavcev. Okoli pet do deset odstotkov zbranega privatnega kapitala delavcev in možnostmi ugodnega odkupa družbenega premoženja bo zaposlenim omogočilo novo kvaliteto upravljanja in poslovanja. Prav temu pa direktor »Kočne«, g. Kopušar, namenja pošteno priznanje, da je to nujno potrebno, še posebno, ker se zavedajo dejstva, da kot delavci le niso vedno in povsod – najboljši.

Da bodo vedno in povsod – najboljši . . .

bodo poskušali slediti »zlatim« pravilom igre prihodnosti.

Prvič: Kupec postaja kralj!

Časi niso prav nič naklonjeni potrošnji. To občutimo prav vsi – kupci in prodajalci. Nizke plače, brezposelnost in ob tem drage, predrage celo osnovne življenjske potrebščine. Premišljeno obračamo denar in skrbno ocenjujemo, ali smo zanj dobili, kar smo želeli. Ob veliki konkurenci privatnih trgovin postaja zato za trgovce vsak, še tako skromen kupec (beri reven) – kralj. To je po svoje dobro, kajti prodajalci zato zopet postajajo »mojstri« svojega poklica. Ste morda že opazili, da je nasmejahnih, prijaznih in ustrežljivih trgovcev vedno več?!

Drugič: (Ne)Uspeh trgovini prinaša le (ne)organizirano delo!

G. Kopušar trdi, da je motivacija za dobro organizirano delo življenjsko vprašanje poslovanja trgovine. Le pravi odgovor nanj bo zdržal v hudi konkurenčni dirki za čimvečje število kupcev.

In kakšni so pravi odgovori? Ustrezno usposobljeni delavci (trgovci, ki znajo in »hočejo« prodajati), ki bodo za svoje delo dobili ustrezno plačilo. Čisto jasno pa je tudi, da bo solastništvo v podjetju prineslo nove, podjetnejše sape. Tudi razmišljanja o oddaji trgovin zaposlenim delavcem so eno od pravih »poživil« za vzpodbudno in donosno trgovanje!

Tretjič: Prihodnost v »prodaji na debelo«

Prodaja na debelo (ali po trgovsko imenovana grosistična prodaja), kaj to je? To je prodaja »na veliko« in ker ima »Kočna« velika in ustrezna skladišča za shranjevanje tudi »občutljivih« izdelkov (zamrznjenih in mesnih), že »žanje« sadove pravilnih odločitev in vlaganj iz bližnje preteklosti. Je namreč ekskluzivni zastopnik – distributer f. NORD SEE iz Nemčije (za zamrznjene ribe vseh mogočih vrst), je zastopnik za prodajo izdelkov »LEDO« iz Zagreba (poleg sladoleda najdemo v njihovih skladiščih še vrsto drugih »ledenih« dobrot). Ker »Kočna« prodaja »na debelo«, to pomeni, da s temi izdelki zalaga tudi privatne in družbene trgovine v Kamniku in še več izven občine. Več kot 50%-ni delež grosistične prodaje v celotnem prometu pa sam od sebe govori, da je načrtovanje bodočnosti prav na njej – odlična poslovna odločitev.

Četrtič: Spogledovanje z diskontno ponudbo v svetu

1400 kvadratnih metrov površin je v četrti gradbeni fazi oskrbnega centra na Perovem (ob kamniški obvoznici). Že konec tega leta bodo odprta njegova vrata vsem, ki bodo v njem želeli nakupiti (po diskontni prodaji) najrazličnejše prehrambene artikle in blago za vsakodnevno rabo. V svetu so podobni oskrbni centri najbolj obiskani zaradi racionalnega in ekonomičnega nakupa (vse na enem mestu, v večji količini in zato ceneje) in tudi Kočnin bo obdan z velikim številom parkirnih prostorov. Seveda pa je za naše malo »velemesto« tudi pomembno, da ne bo več »izgubljalo« kupne moči svojih občanov, ki so neredko denar trošili v sosednjih občinah. Celo nasprotno, ker bo to zelo sodobni oskrbni center, bo prav gotovo privabil kupce iz sosednjih občin.

Petič: »Nikoli ne pozabi na nas« . . .

Če bi trgovine, skladišča, drevesnica znali govoriti, bi tako vzdihovali brez potrebe . . . Kajti v načrtu so posodabljanja centralnega skladišča, sadne drevesnice in rastlinjaka. Nekaj trgovin pa bodo ozaljšali, da bodo bolj vabljive . . .

Kočna v številkah

Zaposlenih: 365 delavcev
Ima 35 prodajaln: 20 je prehrambenih, 15 pa tehničnih
Centralno skladišče: 2.982 m²
Hladilnice: 1.120 m²
Prodajalne: 12.569 m²
Kmetijska dejavnost: 2 ha
Realizacija v letu 90: 81 mio DEM

V zapis utrinkov z obiska v Kočni

se mi je še zapisalo . . . Čeprav je bil trinajsti v mesecu in povrhu še deževen petek, sem v pogovoru z g. Kopušarjem slutila vznemirljivo uspešne spremembe v poslovanju tridesetletne »dame«, z imenom KOČNA. Še sama ne vem, ali se mi je to samo dozdevalo ali pa sem si in si še vedno tako močno želim nekaj stare, dobre prijaznosti, ki se je še spominjam. Takrat, davno je že tega, jo je bilo tam, za tistimi dolgimi in širokimi pulti veliko več kot kasneje, ko so časi prinesli veliko boljših delovnih pogojev prodajalkam.

Vse tako kaže, da so slabi časi in močna konkurenca tudi dobri. Predvsem za prijaznost v prodajalnah! Tako je prepričan g. Kopušar, tako sem prepričana sama. A naj bo slabih časov za »Kočno« le za ščepec stare prijaznosti, sicer pa ji »dami« v najboljših letih privoščim eno debelo srečo jutri, pojutrišnjem . . .

IVANA ŠKAMEN

Ponovno o hiši na Titovem trgu

Stanovanjsko in komunalno gospodarstvo SKG Kamnik je bilo pooblaščeno, da v imenu občine Kamnik skrbi za revitalizacijo mesta Kamnik in posameznih objektov v mestu.

SKG Kamnik je tako naročilo izdelavo krovnega revitalizacijskega dokumenta – posebne strokovne predloge za ureditvene enote v širšem območju starega mestnega jedra Kamnika ter tudi posamezne ureditvene načrte.

Istočasno pa smo pričeli tudi z obnavljanjem posameznih objektov, kot npr. Albrehtove hiše, začelja Albrehtove hiše in začelja Planinke in tudi hiše na Titovem trgu, št. 23.

Da bi lahko pričeli z obnavljanjem te hiše, je bilo treba najprej preseliti sedem strank in jim zagotoviti nadomestna stanovanja.

Ko so bile stranke preseljene in se je iz prtličja odselila tudi trgovina »Kočne«, smo šele lahko pričeli s čiščenjem objekta ter sanacijskimi in delno že tudi adaptacijskimi deli, ki jih je strokovno izvajal mojster PELKO z Bleda.

Vzporedno s pričetkom sanacijskih del so bili naročeni že tudi projekti adaptacije te hiše (pogodba je bila podpisna 25. 10. 1989). Po projektni nalogi naj bi bili v pritličju in delno še v 1. nadstropju razni lokali, v preostanku 1. nadstropja pa naj bi bila tudi kamniška poročna dvorana.

V podstrešju, ki bi naj bilo dostopno po samostojnem stopnišču, pa naj bi bila podstrešna stanovanja, izdelana samo do IV. gradbene faze, da bi bila cenovno dostopna mladim družinam, ki bi jih nato same dokončale.

Že med projektiranjem pa se je v Kamniku pojavil akademski kipar Janez Boljka, ki je mestu ponudil stalno galerijsko razstavo, če mu le-to preksrbi ustrezen prostor.

V obojestransko zadovoljstvo je bila izbrana hiša na Titovem trgu, št. 23, in bilo je dogovorjeno, da bo galerijski razstavi namenjeno podstrešje, vendar naj bi tudi drugi skupni prostori, posebno pa še poročna dvorana, nosili pečat Janeza Boljke. Bil je to enkraten projekt, ki je nato zaradi ozkih interesov in neprilagodljivosti projektanta propadel.

Kipar Janez Boljka se je projektu odpovedal in odšel raje v Arboretum, kjer so imeli očitno več posluha zanj.

Vzporedno ob vseh teh dogodkih pa so se v prvi polovici 1990. leta že pričeli oglašati dediči nekdanjih lastnikov te hiše, sprejet pa je bil tudi Zakon o začasni prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lastnini (Ur. l. RS, št. 26/90).

Vsa dela in vsa investicijska vlaganja v to hišo so se morala ustaviti, in to tako zaradi zahtev starih lastnikov kot zaradi same zakonodaje. Tudi v kamniški skupščini je bila postavljena javna zahteva, da se v objekte, ki bodo vrnjeni starim lastnikom, ne sme nič več vlagati družbenega denarja.

Menimo, da bo objektiven bralec lahko ocenil sam, da je bilo na objektu ogromno narejenega in vloženega veliko denarja. Da za stanje, v katerem je zgradba, ni odgovorna niti občina niti SKG, ki dela v imenu in po pooblastilu občine.

Po izidu Zakona o denacionalizaciji nimamo nobene pravice več izvajati kakršnakoli dela na tem objektu in dokler pri premoženjsko-pravni službi Sekretariata za protorsko urejanje in varstvo okolja občine Kamnik ne bo končan postopek o dokončni določitvi lastnika te zgradbe, se, žal, tudi ne da veliko narediti (čl. 88 Zakona o denacionalizaciji, Ur. l. RS, št. 27/91).

Nekdanji lastniki na vsako aktivnost na tej zgradbi malo ljubosumno in hitro reagirajo, česar jim tudi ne moremo zameriti.

Vseeno pa smo tudi mi mnenja, da izvajalci gradbenih del ne bi smeli pustiti za seboj takega razdejanja, zato bomo morali najti tudi denar, da se dvorišče očisti, delno zagradi, okna pa pozaprejo in utrdijo.

Kaj več pa sedaj, žal, ne moremo in ne smemo storiti, saj imajo zadevo v rokah pravniki.

SKG KAMNIK

Nevarne poti v šolo in iz nje

Vprašanje prometne varnosti otrok OŠ Komenda-Moste se vleče že nekaj let. Že od leta 1988 pošiljamo prošnje in opozorila vsem organom na občini, pristojnim za reševanje tega problema. Vsa prizadevanja šole in njenih organov – sveta šole in sveta staršev – da bi se prometna varnost naših otrok na poti v šolo v domov uredila – so bila zaman.

Dne 16. 10. 1991 je bil komisijski ogled na lokalni cesti Moste–Komenda–Klanec, natančneje pri hiši »Vode«. Zaključek je bil: začasno naj se izvedejo fizične ovire na vozišču. Rok za izvedbo je bil 15. 11. 1991.

27. 11. 1991 smo dobili pisni odgovor sveta Krajevne skupnosti Komenda, v katerem izražajo nestrinjanje s postavitvijo grbin na vozišču.

Do omenjenega roka ni bilo storjenega še ničesar, zato smo z našo problematiko pisno seznanili ing. Milana Brečka (Ministrstvo za promet in zveze v Ljubljani). Na njegovo priporočilo smo dne 22. 10. 1991 ponovno poslali prošnjo za ureditev prometno varnostnih razmer v okolišu OŠ Komenda-Moste pristojnim občinskim organom poleg tega pa še Republiškemu inšpektoratu.

Starši so svojo skrb za prometno varnost otrok izrazili tako, da so izbrali številne podpise v peticiji, naslovljeni na Komunalno podjetje Kamnik – Sekretariat za stanovanjsko komunalno in cestno gospodarstvo občine Kamnik – Republiški prometni inšpektorat, Ljubljana – Krajevno skupnost Moste in Postajo milice Kamnik.

Na podlagi omenjene prošnje smo dne 6. 12. 1991 prejeli zapisnik o republiškem komisijskem ogledu in obravnavi problematike v zvezi z ureditvijo prometno-varnostnih razmer v šolskem okolišu Komenda-Moste.

Komisija je pri ogledu na terenu ugotovila in predlagala naslednje:

1.

Potrebno je zbrisati oba obeležena prehoda za pešce pri šoli Komenda, ker njuna lokacija ni v skladu s predpisanimi načeli oz. navodili za nameščanje in označevanje prehodov, in ne omogoča pešcem varnega prečkanja ceste.

2.

Zbrisana prehoda je potrebno nadomestiti z novo obeleženim prehodom za pešce ca 5–10 m pred priključkom peš poti iz Gmajnice (gledano iz smeri Most) ter ob cesti nasproti šole zgraditi pločnik, širine 1,50 m, od avtobusne postaje do novo obeleženega prehoda in naprej do peš poti z Gmajnice.

3.

Na odseku lokalne ceste ob VVZ Komenda in OŠ Komenda je močno ovirana preglednost zaradi visokega rastlinja, zato komisija predlaga, da se odstranijo visoke smreke na igrišču VVZ ob cesti, da bi se s tem zagotovilo varno prečkanje vozišča otrokom in drugim pešcem na tem delu ceste.

4.

V zvezi z ureditvijo prehoda pri hiši »Vode« v Komendi komisija predlaga, da se od te hiše do križišča Sadarjeve in Glavarjeve ulice zgradi pločnik (na desni strani ceste gledano v smeri proti Mostam), širine 1,50 m, ter pred križiščem s Sadarjevo ulico iz strani Moste obeleži in z ustrezno prometno signalizacijo uredi prehod za pešce, ki bo na tem preglednem mestu zagotavljal varno prečkanje ceste.

5.

V križišču regionalnih cest R 314 in R 322 je potrebno zagotoviti preglednost, s tem, da se odstrani grmičevje in drevesa ob regionalni cesti pri gostilni »Kralj« in poruši lesen vetrolov stanovanjske hišice na nasprotni strani te ceste ter prestavi polna črta za ustavljanje na R 314 iz smeri Most pred križiščem z R 322 v skladu s predpisi proti robu ceste R 322. Skozi križišče R 314 in lokalne ceste za Komendo je potrebno zaradi izboljšanja vodenja prometa obeležiti os regionalne ceste R 314 v smeri proti Mostam. Na lokalni cesti iz smeri Komenda je potrebno pred križiščem z R 314 obeležiti polno črto za ustavljanje v skladu s predpisi.

6.

Pregled za pešce pri Šolski ulici v Mostah se zbriše in obeleži nov prehod, zamaknjen za ca 20 m v smeri proti mostu, kjer bo zagotovljena večja preglednost in za pešce pri prečkanju ceste večja varnost. Prometni znak »ustavi« (II-2) na Šolski ulici se prestavi na ustrezno predpisano mesto. Izbriše naj se tudi prehod za pešce na območju avtobusne postaje v Mostah, ker je obeležen popolnoma v nasprotju z načeli, predpisi in standardi, ki urejajo označevanje prehodov za pešce. Nepravilno označen prehod na neustreznem mestu bolj škoduje kot koristi varnosti pešcev pri prečkanju ceste.

7.

Predlagane rešitve ureditve prometno-varnostnih razmer na regionalni cesti R 314 v naselju Moste so kratkoročnega značaja, in ne urejajo prometne varnosti na tem območju. Komisija zato predlaga, da se nevarni odsek regionalne ceste R 314 dokončno in celovito uredi v skladu z ureditvenim načrtom tega področja. Občina Kamnik in Republiška uprava za ceste naj pristopila k aktivnostim v zvezi z izdelavo izvedbenega projekta rekonstrukcije regionalne ceste R 314 skozi naselje Moste.

8.

Predstavnik KS Komenda predlaga, da se zgradi tudi pločnik ob lokalni cesti Komenda–Moste od šole v Komendi do križišča lokalne ceste z regionalno cesto R 314 v Mostah in s tem celovito uredi prometno-varnostne razmere tudi na tem delu šolskega okoliša Komenda–Moste.

Zapisnik je bil poslan vsem udeležencem ogleda, naknadno pa je šola zapisnik tega ogleda poslala odgovornim v občinski upravi

Mentorji šolske prometne vzgoje, predvsem pa učenci in njihovi starši, smo nadvse razočarani zaradi neodgovornosti pristojnih organov pri reševanju prometne ureditve v šolskem okolišu Komende in Moste.

Na zadnjem sestanku sveta staršev smo starše obvestili, da bodo v začetku marca v priljubljeni mladinski TV oddaji »Klub – klobuk« naši učenci sami predstavili prometne probleme, s katerimi se vsakodnevno srečujejo.

Mentorica prometne vzgoje
OŠ Komenda-Moste:
ANDREJA ČRTANEC

Opozarjamo

NA PROBLEM AGROEMONE

Ob okrogli mizi, ki je bila organizirana 28. decembra 1991 v Mengšu v okviru srečanja Gradovi in kolesa, je direktorica Agroemone g. Suzana Marolt povedala o težki finančni situaciji njihovega posestva. Izjavila je, da se otepajo z obrestmi na posojila, ki so jih najeli po letu 1990, odkar se je prenehalo subvencioniranje družbenega kmetijstva iz skupnih republiških sredstev. Povedala je, da imajo premajhen obratni kapital, in je spomladanska setev vprašljiva.

Na podlagi izjav direktorice Agroemone iz Domžal je vodstvo stanovskopolitične organizacije na Kamniškem opravilo razgovor z vodstvom Agroemone.

Predlagali smo, da smo vsa zemljišča, ki jih na področju Komende in Mengeškega polja zaradi pomanjkanja sredstev spomladi niso sposobni obdelati in posejati, kmetje pripravljeni vzeti v kratkotrajni zakup (1 leto) ter jih obdelati in posejati z lastnimi obratnimi sredstvi. S tem ne nameravamo prehitevati denacionalizacije, kajti naš skupni interes je obdelati vsa zemljišča.

Prednostno pravico do zakupa naj bi imeli kmetje – razlaščenci, če so sposobni z lastno kmetijsko mehanizacijo obdelati in posejati zemljišča.

Namestnik direktorice Maroltove, prokurist Milan Rojnič, nam je povedal, da si prizadeva pridobiti sredstva od raznih poslovnih partnerjev in pa tudi kmetijskega ministrstva ter sklada republiških blagovnih rezerv.

G. Rojnič je ob koncu našega razgovora obljubil, da nas bo o dokončni odločitvi seznanil v drugi polovici februarja. Ob telefonskem pozivu predstavnika naše podružnice za ponovni razgovor ga je g. Rojnič samo obvestil, da bo posestvo oralo in sejalo, o finančni plati setve pa se ni hotel pogovarjati.

Ministrstvo za kmetijstvo opozarjamo, da smo kmetje pripravljeni sodelovati pri spomladanski setvi, in ne dovolimo nobenega morebitnega izsiljevanja s strani Agroemone družbene pomoči v trenutku, ko bo treba spomladi orati ali pa pustiti zemljo neobdelano, ker je družba gluha za njihove težave.

OBČINSKI ODBOR SKZ-LS

Izjava

OB PADCU IZVRŠNEGA SVETA

Na zadnjem zasedanju kamniške skupščine je nepreklicno odstopila predsednica izvršnega sveta Marija Sitar. Posledica njenega odstopa je padec celotnega izvršnega sveta.

Neposredni vzrok za odstop je bilo nestrinjanje bivših strank Demosa in Demokratske stranke s predsedničino zahtevo, da se izvršni svet razširi z neprofesionalnimi in profesionalnimi sekretarji in namestniki. Demosovi delegati smo si vseskozi prizadevali za racionalizacijo in večjo strokovnost občinske uprave. Delo uprave in izvršnega sveta bi bilo treba izboljšati s kvalitetnimi strokovnimi delavci. Na to je že pred meseci s svojim odstopom opozoril neprofesionalni sekretar za obrt in turizem Tone Stele, ki ni mogel izsiliti niti enega strokovnega delavca za področji, ki naj bi bili za Kamnik prednostni. Predsednica izvršnega sveta je od izvolitve pa do zadnjega časa nasprotovala tudi strokovnjaku za ekologijo, ki bi reševal hude ekološkke probleme naše občine. Prav tako je bilo stalno kritizirano delo sekretariata za urejanje prostora in varstvo okolja – problemi strokovne zasedbe delovnih mest pa kljub prizadevanju sekretarja niso bili rešeni.

Drugi vzrok za naše nestrinjanje s predlaganimi spremembami so tudi ljudje, ki naj bi prišli na nove funkcije. Z njimi bi bil ukinjen pluralizem, ki je temelj demokracije in izhaja iz rezultatov volitev.

Tretji vzrok, da nismo podprli predlagane razširitve, je dejstvo, da smo ob odstopu sekretarja za obrt in turizem zahtevali, da se postavi vprašanje zaupnice izvršnemu svetu. Skupščina je podprla Izvršni svet.

Zavedamo se, da je treba izvoliti nov izvršni svet zaradi proračuna, gospodarjenja v občini, vendar pa sta za to potrebni preudarnost in modrost.

Zato protestiramo proti ravnanju predsednika kamniške skupščine, ki v Delu, Kamniškem občanu in Dnevniku s svojimi izjavami prestopa meje svojih pravic in dolžnosti. Kot mandatarja ponuja ali vsiljuje gospo Majdo Sitar, kar utemeljuje med drugim tudi s tem, da »trenutno poteka nekaj poslov, vezanih izključno na osebna znanstva.« Če je tako, naj se o tem poroča skupščini – odločno namreč nasprotujemo privatiziranju javnih zadev.

Ali je moralno sprejemljivo, da se predsednici, ki ni znala ali hotela najti stika z delegati in v skupščini ni imela dovolj podpore, po nepreklicnem odstopu ponuja mandat?

Politika naj bo javna in poštena, zato enainštirideset delegatov podpira kot mandatarja dosedanjega podpredsednika gospoda Miha Novaka.

Demokratska stranka
Narodna demokratska stranka
Socialdemokratska stranka
Slovenski krščanski demokrati
Slovenska kmečka zveza – Ljudska stranka

Zeleni Kamnika

Plin – možnost energetske oskrbe

Zeleni Kamnika smo večkrat poudarjali potrebo in v »PREDLOGU SKLEPOV« javne tribune o onesnaženosti zraka v Kamniku (Kamniški občan – 27. 2). izrazili zahtevo po plinifikaciji na Kamniškem. Zakaj smatramo, da bi plinifikacija uspešno rešila problem zraka oziroma znatno prispevala k njegovemu izboljšanju?

Vedno bolj degradirano okolje v razvitih gospodarstvih sveta pa tudi Sloveniji narekuje številne omejitvene dejavnike za dvig proizvodnje in nadaljnjo urbanizacijo. Zaradi priložnosti, ker imamo v Sloveniji že razvejano plinsko omrežje, bi bila odločitev v naši občini, da preidemo na uporabo nizko entropijsko tokovnih energij – plina, naj – hitrejša varianta urejanja ekoloških, energetskih in ekonomskih problemov.

Ker je onesnaženost zraka, vode in zemlje že zdavnaj presegla dovoljene meje, bi moralo takoj ukrepati. Organizirati, koordinirati in usmerjati moramo vse razpoložljive kadrovske in materialne potenciale v projektiranje in izvedbo sistema za oskrbo industrije in gospodinjstev ter drugih segmentov gospodarstva s plinom.

Plin najbolj učinkovito zmanjšuje delež energije za enoto proizvoda, zelo učinkovito odpravlja ekološke probleme in ga je najlažje pripeljati na kraj uporabe. Plin je edini primarni energent, ki ga je moč pripeljati do uporabnika, brez kakršnekoli transformacije, in ga uporabljati v številne namene. Kot predstavnik nizko entroipičnih elementov energije omogoča že v gospodinjstvih nadomestitev električne energije od 80–90%. Zato se moramo odločiti, da plina ne bi uporabljali za transformacijo v električno energijo, toplo vodo ali paro v daljinskih sistemih. Biti nam mora jasno, da je plin tekoča energija, podobno kot elektrika, saj z njim lahko kuhamo, peremo, ogrevamo, ne moremo ga uporabljati le za razsvetljavo, priključitev akustičnih aparatov in elektromotorjev.

S čimhitrejšim pristopom k uporabi plina se bomo tudi hitro prilagodili preusmeritvi v načinu življenja, ki sledi zaradi izrošenih virov energije – življenju z obnovljivimi viri energije. Plin bomo uporabljali najbolj smotrno:

– če ga ne bomo transformirali v nobeno drugo obliko energije, saj je uporaben v taki obliki, kot je,

– če bomo upoštevali, da onesnažuje okolje 20 krat manj kot kateri koli drugi energent,

– če bomo z njegovo uporabo nadomestili drago električno-energijo, ki je visoko entropijski energent, in šele potem vse druge energente,

– če ga uvedemo kot osnovni energent v oskrbi gospodinjstev, kar pomeni tudi znaten prihranek v proračunu,

– če bomo uspeli prepričati vodilne strukture, da se odločijo zanj, saj ne potrebuje transformacije in je najbolj konkurenčen med vsemi energenti.

– če bo plinifikacija urbanih območij zmanjšala potrebo proizvodnje električne energije v termoelektrarnah do 40%, bomo s tem razbremenili ozračje za 50.000 ton SO_2 na leto,

– če se poveča sedanja skromna poraba plina s 6 na 50% letno.

M^3 plina emitira 400 krat manj SO_2 v zrak kot kg premoga. Proces izgorevanja plina je možno doseči že z 90% izrabo in omogoča varno in avtomatsko krmiljenje ogrevanja v dnevnem in tedenskem ciklusu, ima zelo nizke stroške vzdrževanja, ni ga potrebno kupovati v naprej in skladiščiti, porabo pa se plačuje za nazaj, glede na odčitane količine, in je cenovno najbolj konkurenčen.

Zeleni Kamnika bomo podpirali tak način reševanja, saj bomo z množično prenovo lahko pridobili tudi kredite, najugodnejše ponudnike pri projektiranju in dobavi opreme in sistematičen pristop k delu.

JANEZ DOVČ, ing. gradb.

Zbor krajanov Perovo

CATV impulz je obvestil prebivalce Perovo, da svet krajevne skupnosti sklicuje zbor krajanov. Sestanek je bil 17. 2. 92; udeležilo se ga je kar precej ljudi. Predno je pričel zbor z delom, so nastopili harmonikarji glasbene šole Kamnik. Po končanem nastopu je navzoče pozdravil in nagovoril ravnatelj glasbene šole. Krajanom je za sestanke obljubil šolski prostor in druge potrebe. To je lepa poteza, ker je za večje sestanke težko dobiti primerne prostore, še posebej v zimskem času, če prostori niso ogrevani.

Nato je predsednica KS Marjeta Vogorec objavila dnevni red in pričela z zborom. Sestanek je potekal zelo živahno in ljudje so predlagali razne rešitve, kot so: obnova obrežja Bistrice, postavitev telefonske govorilnice na Steletovi cesti, okrepljena javna razsvetljava, poglobitev rečnega dna pri jezu, ureditev divjega parkiranja tovornjakov na Kajuhovi in še za druge manjše potrebe. Sprejet je bil tudi program dela za leto 1992. Predsednica je zagotovila, da se bodo trudili čimveč postoriti. Vsa aktivnost sveta KS pa je odvisna od materialnih možnosti, kajti viri financiranja usihajo.

Prav živahna je bila razprava v zvezi s telefonskim omrežjem in plačilom telefonskih priključkov. O tej zadevi je navzoče izčrpno obvestil ing. Strmšek. V komisijo, ki raziskuje financiranje telefonskega omrežja, je bil izvoljen na razširjenem sestanku dne 29. 12. 91. na Duplici. Povedal je, da ima komisija težko nalogo zaradi preobilice gradiva, ki ga imata pošta in SKG. Težko je priti do kompletnega gradiva, ker se članom komisije nastavljajo tudi zapreke. Dali so mu vedeti, da je tudi kateri profesor padel iz matematike in v tej raziskavi lahko pade tudi on. Glede razčiščevanja tega računsko telefonskega logaritma so krajani izrekli ing. Strmšku vse zaupanje v dobri veri, da bodo iz te matematične neznanke padli tisti, ki so ta telefonski problem tako zavozljali.

ALOJZ KONDA

Slovensko gospodarstvo danes – jutri

Občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov na Kamniškem je v sredo, 11. marca 1992, pripravil predavanje z javno tribuno Slovensko gospodarstvo danes – jutri. Na njej sta nastopila Janko Deželak, republiški poslanec zbora občin in predsednik skupščinskega odbora za kreditno-monetarni sistem ter vodja sektorja za ekonomsko poslovanje Pivovarne Laško, in Miha Novak, podpredsednik in sekretar za gospodarstvo kamniškega izvršnega sveta.

Osnovna zamisel prirediteljev je bila poiskati odgovore na vprašanja o slovenskem gospodarjenju, ki je vir stalnih napadov na vlado.

Po volitvah je bilo doseženo stanje politične demokracije, treba pa bo vzpostaviti še stanje gospodarske demokracije. Do družbenih sprememb ni prišlo iz premisleka vladajoče stranke, da bi bilo to potrebno. Realni socializem je propadel iz gospodarskih in moralnih vzrokov. Da bi si vodilna plast vodilno vlogo le nekako obdržala, se je odločila za mehak sestop z oblasti. Nova oblast je prevzela zaradi korupcije, goljufij in neupoštevanja ekonomskih zakonitosti bankrotirano gospodarstvo. Demos pri prevzemu oblasti ni napravil reza: na vodilnih mestih so ostali isti ljudje. Več kot 90% poslovodnih delavcev, je bivših komunistov, kar ni skladno s sicerščnjimi družbenimi razmerji, saj je tej stranki pripadalo samo 10% državljanov. Temeljno izhodišče realsocialističnega sistema je bilo: elektrifikacija + težka industrija + vodilna vloga Partije. Gospodarski sistem, ki ni stal na gospodarskih temeljih, so vzdrževali tuji krediti. Ko so ti usahnili, se je sistem zamajal. Gospodarsko krizo je pospešil še razpad Jugoslavije in realsocialističnih sistemov v vzhodni Evropi.

Gospodarstvo je treba čimprej normalizirati. Kako naprej?

Jasno je, da ne moremo iznajti novega dobro delujočega gospodarskega sistema, to smo poskušali 50 let. Dosedanji družbeni lastnini je treba določiti lastnike, ki bodo odgovorno ravnali z njo in se trudili za ustvarjanje dobička. Tako bo dana možnosot za gospodarsko rast in razcvet. Vlada se je odločila za privatizacijo, pri kateri bi (po zadnji varianti) 20% delnic uspešnih podjetij dobili vsi državljani, 40% delnic bi namenili za vzajemne sklade (tako pokojninski sklad ne bi tako bremenil zaposlenih), 40% pa bi odprodali. Zakonu o privatizaciji nasprotuje zlasti zbor združenega dela, s tem pa se ohranjajo monopoli bivše oblasti in pridobiva čas za divje lastninjenje oziroma krajo. Z delnicami bi vsi državljani prišli do nekaj premoženja, ki ga bodo množili tisti, ki imajo znanje, voljo in srečo. Negativne učinke pa mora blažiti država z davčno politiko in socialnimi inštitucijami.

Svobodni sindikati, ki zagovarjajo odplačni sistem privatizacije, jemljejo delavcem pravico do deleža, ki bi jim omogočil normalno vključitev v novi gospodarski sistem. So orodje v rokah bivših oblastnikov. Z zahtevami po plačah, ki so za zdaj nerealne, rušijo demokratični sistem, s stavkami povzročajo veliko gospodarsko škodo. Skratka: delujejo tako, da bo še več delavcev izgubilo delo in da bodo njihovi dohodki še manjši.

Sindikat mora postati važen družbeni dejavnik: braniti mora delavske interese na podlagi pogodbe z lastniki kapitala.

Za vzpostavitev novih gospodarskih odnosov je treba spremeniti bančni sistem. Banke morajo upravljati upniki in ne dolžniki. Ukiniti je treba monopol enc banke.

Glavni vzrok za inflacijo in težek položaj delavcev so neuspešna podjetja, ki z dvigovanjem cen skušajo prikriti slabo gospodarjenje. Lanski državni proračun na inflacijo ni vplival. Znižal se je toliko, kot se je znižal družbeni proizvod. Do tiskanja denarja prihaja samo takrat, ko centralna banka v tujini kupuje devize. Devizne rezerve pa se oblikujejo do višine, ki zadoščajo za tri do štirimesečni uvoz.

Zadolženost države Slovenije ni problematična.

V gospodarskem in političnem življenju se morajo uveljaviti etika, morala in znanje. Na vprašanje, ali je po njegovi oceni vlada učinkovita, je gospod Deželak odgovoril, da je bila vlada učinkovita zlasti pri politični uveljavitvi države. Evropa tej vladi zaupa. Na gospodarskem področju si je povzročila velike težave, ker z odločnimi ukrepi ni preprečila korupcije. Vendar slika ni tako črna, kot jo kažejo sredstva javnega obveščanja. Postopoma se preusmerjajo veliki socialistični giganti (Litostroj, Metalna, Tam). Tudi ljudje, ki so izgubili delo, niso na cesti. Po sklepu ustavnega sodišča divja privatizacija ni več legalno. Najhujše primere bo mogoče vrniti v staro stanje.

Pripis: Organizatorji te javne tribune so zamudili enkratno priložnost. Premalo besede so dali Mihu Novaku, ki bi lahko predstavil gospodarsko razmere v občini.

MARJETA HUMAR

Slovenska ljudska stranka predstavlja

Zakon o veterinarski dejavnosti

Pripravlja se nov zakon o veterinarski dejavnosti, ki naj bi bolje uskladil interese lastnikov živali, veterinarskih delavcev in javni interes, da se zavaruje zdravje živali in ljudi. Omogočil bo privatno veterinarsko prakso na podlagi koncesij. Zavzemamo se za tako rešitev, ki bo usklajena z evropskimi normami in bo hkrati dajala dovolj možnosti privatni veterinarski praksi, ki bi izboljšala in racionalizirala ponudbo veterinarskih storitev. Zakon mora zagotoviti racionalno in učikovito kontrolo tudi v majhnih klavnicah in mlekarnah, v majhnih podjetjih in obrtniških obratih te vrste, da bi omogočili javni promet in trgovino z izdelki iz takih obratov.

Zakon o lovu

Vprašanje divjadi je še povsem nerešeno, škode, ki nastajajo v gozdovih in na kmetijskih kulturah, pa se povečujejo.

SLS se bo zavzemala za tako zakonodajo, ki bo ponovno vzpostavila ravnotežje med rastlinojedo divjadjo in rastlinskim svetom. Zagotoviti je treba naravno obnavljanje gozdov in zmanjšati škode v kmetijstvu ter realno povračilo škod, ki bi kljub temu nastale.

SLS se bo zavzela tudi za pravico do privatnega lova, konkurenco med lovskimi upravičenci in za pravico zlasti hribovskih in gorskih kmetov, da na svoji zemlji organizira lovske skupnosti. Gorskim in hribovskim kmetom naj bi tako bila preko lovskega turizma omogočena dodatna dejavnost.

Dr. FRANC ZAGOŽEN

Odmev

Kamniška vlada v odstopu

V Kamniškem občanu št. 5 je bil objavljen članek avtorja Matica Romšaka z gornjim naslovom. Iz vsega navedenega bralec lahko hitro oceni »nedejavnost« Sekretariata za prostorsko urejanje in varstvo okolja.

Nekaj pojasnil:

Sekretariat za prostorsko urejanje in varstvo okolja občine Kamnik je po obsegu svoje dejavnosti med največjimi. Pokriva področje urbanizma s Zavodom za urbanistično načrtovanje, kjer se vrši priprava in izdelava prostorskih izvedbenih aktov. To so ureditveni in zazidalni načrti, ki jih nato sprejema občinska skupščina. V tem resorju se nadalje pripravlja in izdeluje lokacijska dokumentacija z vsemi soglasji ter izdaja lokacijskih in gradbenih dovoljenj. Nadalje je tudi izvedba tehničnih pregledov po končani gradnji in izdaja uporabnih dovoljenj. Službe so vedno na voljo tudi pri svetovanju vsem pravnim in fizičnim osebam. Sekretariat nudi strokovno službo Skladu stavbnih zemljišč ter ureja vse premoženjskopravne zadeve. Ta služba je v letu 1992 prevzela še dodatno vsa strokovna dela v zvezi s sprejetjem zakona o denacionalizaciji. Sekretariat za PU in VO ima tudi pristojnost za komunalno, cestno, vodno, energetsko ter stanovanjsko področje. Vodi prodajo stanovanj, rešuje socialno stanovanjsko problematiko, sklepanje najemnih pogodb, register ca 6000 stanovanj itd. To delo je posledica v letu 1991 sprejetega stanovanjskega zakona. Kot sekretar Sekretariata za PU in VO sem skoraj 2 leti brez ekologa s pomočjo Komisije za varstvo okolja skrbel za področje varovanja okolja v občini Kamnik. Pripravlja se pristop k reševanju problematike onesnaženosti zraka v Kamniku. Predvidevamo izdelavo idejne rešitve plinifikacije mesta Kamnik ter izdelavo lokacijskega načrta. Posebno pereč problem ob nastopu mojega mandata je bilo deponiranje komunalnih odpadkov. Tedaj se je zaprla začasna deponija na Duplici, kljub iskanju nove na treh mestih smo zadevo uredili s sanacijo jame na Križu. Maksimalno sem se vključil v iskanje rešitve v smeri regionalizacije deponije v Ljubljani. Zato od junija 1991 deponiramo komunalne odpadke na barjanski deponiji. Skupaj z mestom Ljubljana smo vključeni v iskanje nove regionalne deponije in v najsodobnejše tretiranje odpadkov. Za vse to delo je bilo do 16/13–1992 na Sekretariatu za PU in VO zaposlenih 5 delavcev, vključno z administratorko. Poleg mojega dela mi pomaga namestnik s polovičnim delovnim časom, ki pa ima svoje delovno mesto še vedno na nekdanji Samoupravni komunalno cestni skupnosti v prostorih SKG.

Na vsa podtikanja, polresnice in politične igrice na mislim odgovarjati v enakem stilu. Pa vendar, sprašujem g. župana:

»Zakaj niste preprečili zamenjave občinskega vozila, ki ni bilo last Sekretariata, s tri leta starim vozilom Komunalnega podjetja Kamnik. To zamenjavo je namreč izvedel občinski upravni organ – Oddelek za splošne zadeve, kar je trajalo vsaj mesec dni? Če je to gospodarski kriminal, predajte zadevo sodišču, da bomo lahko končno rekli bobu bob in bo s tem konec političnih igric.

Ne bo odveč vprašanje, zakaj ste si privoščil helikoptrski izlet nad občino Kamnik, ko pa je vendar vaša pretežna dejavnost usmerjena na mesto Kamnik?

Zakaj vaša nedejavnost pri odvzemu orožja teritorialni obrambi v Kamniku, saj je ostala občina Kamnik ob invaziji JA na Slovenijo brez orožja?«

Sekretar Sekretariata
za prostorsko urejanje in varstvo
okolja
MARKO MAGISTER,
dipl. ing. gr.

Pri gradnji doma je med letoma 1935 in 1938 brezplačno sodelovalo vsaj od 20 do 30 ljudi na dan

Razprodaja kulturnega premoženja

Da, prav ste prebrali. To se dogaja v Komendi, kjer Stanovanjsko in komunalno gospodarstvo SKG p. o. Kamnik prodaja zasebnikom prostore Kulturnega doma (v nadaljnjem besedilu SKG in Dom), ki so ga s svojimi žulji in sredstvi zgradili prebivalci domače komendske fare pred 54 leti.

Razprodajo komendskega Doma uradno izvaja SKG Kamnik na osnovi pooblastila, ki ga je dobilo, za te in podobne primere, od Sekretariata za prostorsko urejanje in varstvo okolja. Za trgovsko uslugo oziroma posel prejme pri tem SKG 2,5% provizije od prodajne cene, občini Kamnik kot lastniku (?) nacionaliziranega premoženja, pa ostane preostalih 97,5%.

Ne mislim se spuščati v vprašanja, ali ravna občina Kamnik pri tem skladno z določili Zakona o denacionalizaciji Stanovanjskega zakona Republike Slovenije, ker so to vprašanja, ki jih prvenstveno rešujejo strokovnjaki za pravna vprašanja – pravniki. Zanima me moralna drža prodajalcev, ki so šli z dejansko razprodajo Doma (po sedanjih podatkih je prodanih več sob za dve stanovanji) v definitivno odtujevanje imovine, ki so jo Komendčani zgradili za svoje skupne potrebe: prosvetno dejavnost, knjižnico in čitalnico, telovadnico, zdravstveno dejavnost, hranilnico in posojilnico, razne tečaje in krožke (gospodinjski, kuharski, pletilski . . .) itd.

Kakorkoli že, dejstvo je eno, ljudje na Komendskem se čutijo ob tem zelo opeharjeni. Da bi preprečili razprodajo svojega Doma, so organizirali 15. marca 1992 zbor, na katerem so bili zastopani prebivalci iz vseh štirinajstih naselj, ki tvorijo območje komendske župnije. Udeleženci zbora so med drugimi sklepi sprejeli z več kot šestdesetimi podpisi tudi peticijo, ki so jo naslovili na Izvršni svet Skupščne občine Kamnik in v kateri zahtevajo, da le-ta z uvedbo moratorija ustavi razprodajo Doma in s tem prepreči njegov funkcionalni razpad v privatne namene. Da je zadeva v resnici zelo resna, potrjuje tudi udeležba poslanke v zboru združenega dela Republike Slovenije mag. Angelce Žerovnik, sekretarja za prostorsko urejanje in varstvo okolja občine Kamnik dipl. ing. Marka Magistra in predsednika zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Kamnik ing. Pavla Ocepka.

Na zboru je bil izvoljen sedemčlanski odbor z nalogo, da prepreči vsakršno odtujevanje Doma ter da pride le-ta nazaj v last domačih ljudi, od katerih je bil z nacionalizacijo (tedanji termin: likvidacija) nasilno odtrgan, ne glede na to, da si ga je pred tem pravno, ne pa tudi dejansko, lastila Stavbna zadruga Dom, Komenda.

Dr. MARKO ŽEROVNIK

Odmev

Narava in šport – sta lahko v harmoniji?

Na vprašanje, če je Samotni mlin še dolina miru, bi najprej odgovoril takole: območje, kjer leži Mlin, se po govoricah starejših ljudi imenuje dolina Olševka, mlin pa Debevčev mlin, čeprav pozneje večkrat razprodan; Samotni mlin so nas učili v šoli.

Ta dolina Olševka pa verjetno ne more biti dolina miru, razen če se uvede samo peš hoja, vožnja z vprego ali kolesi, sekanje z ročnimi žagami, lovljenje divjadi na star način (pozna ga le divji lovec) in še bi lahko našteval. Iz branja članka je razvidno, da gre tu za vrhunski šport in verjetno tudi v lastni režiji, pa se je v travnik vpičila vsa inteligenca naše občine. Za naslovom Zeleni Kamnika pa bi bilo zanimivo vedeti imena, ki si prizadevajo za tako čisto okolje, saj bomo verjetno tudi kmetje radi sodelovali z njimi; čeprav iz neuradnih podatkov vemo, da jih je v celi Sloveniji okoli 300 članov. Njihovo delo pa si zamišljam takole: najprej v učne programe uvesti uro ekologije, spremljati in nadzirati ter sanirati vso kemično industrijo v občini, dati v javnost, kakšna je podtalnica v okolici odlagališčne jame na Duplici, čeprav je zunanji videz jame sedaj lepo urejen. Iskati nove lokacije na nepropustnih tleh za odlaganje že presortiranih odpadkov, prodajalce raznih strojnih olj pa prisiliti, da te odpadke vzamejo nazaj. Organizirati je potrebno čimveč čistilnih akcij za šolarje, vzgajati ljudi o sortiranju odpadkov že v gospodinjstvih; po vaseh in strnjenih naseljih urediti tekališča za psičke (ti danes puščajo odpadke kjerkoli, tudi po vrtovih, a žal ne svojih, in krajih, kjer se igrajo otroci. Lastniki psov pa se ne zavedajo, da pasje blato začne razpadati šele po nekaj mesecih; torej se ne čuditi boleznim). Na kmetijah pa bo treba najprej urediti gnojišča, da gnojnica ne bo odtekala kamorkoli.

Omeniti je treba, da na tem travniku v ravninskem delu v bližini struge raste zelo slaba trava, primerna le za krmo konj, pri govedu povzroča metljavost. Del travnika, ki je v nagibu ter nedostopen za mehanizacijo, pa je treba kositi ročno. Zato bi vsak razumen kmet menjal tako slabo zemljišče za zemljišče dobre rodovitnosti v bližini doma.

V to dolino namreč hodi veliko število neorganiziranih turistov »piknikarjev« ob koncu tedna, in se ne želijo motiti, saj je njihova brezobzirnost dostikrat precejšnja. Kurijo kjerkoli; tudi ob deblu, ki se suši, mečejo se v kopice ali razmetavajo narejene redi, z noži režejo po deblih, zaparkirajo vhode na travnike in v gozd, perejo avtomobile.

Delo občinskih inšpekcijskih služb pa bi bilo verjetno bolj potrebno in zanimivo v vasi Rudnik; to je sosednja vas Voljčjega Potoka, ki jo krasi znani botanični park Arboretum. Za hribom tega parka kraljuje g. Repanšek, ki ima dobre zamisli, a zelo v nasprotju z okoljem, kjer živi. V galerijo se ne bi spuščal, ker se na take reči ne spoznam, del okolice pa že ne sodi sem zraven. Pravi polom pa je na Hacetovi kmetiji, ki jo je omenjeni gospod prevzel ter se odločil za kmetovanje, lastnike pa seveda prevzel v prevžitek. Na kraju, kjer je stala domačija, je sedaj nova hiša, poleg nje pa se začne pravo barbarstvo. Poleg stoji hlev, ki ne bo to nikoli, saj je stavba v celoti podkletena in je podobna velikim gostinskim dvoranam. Ob hlevu so stebri brez strehe, kjer naj bi obratovala žaga. Žal pa ob tej žagi kup lesa že drugo leto čaka za razrez. Čeprav je les neobeljen – in v skladovnici ga je po laični oceni 150 m^3 – in ga propada lahko reši le papirna industrija. Tukaj si naj kamniški gozdarski strokovnjaki ogledajo pravilno skladiščenje lesa in naj nemudoma ustanovijo »društvo za vzrejo lubadarja«. Pa to še vedno ni vse. Na južni strani parcele pa je velik površinski izkop, ki je podoben pripravi terena za razna manjša igrišča (tenis, golf . . .). Ta isti gospod pa ima v mestu postavljen tudi šank, ki obratuje v letnem času, nima pa za to dejavnost ustreznih sanitarij. Iz občinskega proračuna pa je namenjen denar za postavitev sanitarij na tem trgu. Da pa je stvar še bolj pogreta, je bivša predsednica IS podpirala idejo, da je lokal ob svojem šanku, kjer je bila agencija Golfturista, dobil on, čeprav si je g. Stele močno prizadeval, da bi Kamnik le dobil svojo turistično agencijo.

S tem člankom nisem želel žaliti nikogar. Želim le, da se vsak loti svojega dela in ga izpelje do konca v dobrobit ne le sebi, ampak tudi rodovom za seboj. Naša občinska vlada pa naj pristopi k profesionalnemu in učinkovitemu delu, da ne bodo zaposleni v občinski stavbi le kot »mešalci zraka«.

MARJAN JERMAN

Sprašujem v imenu študentov in dijakov

Zakaj problemi s »kamničanom«?

Popularni »kamničan«, ki že štirinajsto leto ponovno redno vozi dijake, študente in delavce v Ljubljano in iz nje, nas je v lanskem letu presenetil z nekaj novostmi. Presenetil seveda v negativnem smislu, saj te »novosti« niso ravno v prid nam Kamničanom, še posebej pa ne turizmu v tem prelepem delu Slovenije. No, da vlak ob sobotah in nedeljah pač ne vozi, smo se nekako že navadili, ne moremo pa se navaditi, da zadnji vlak iz Ljubljane odpelje že petnajst minut čez sedmo uro zvečer, kot tudi, da je vlak, ki odpelje iz Kamnika nekaj minut pred sedmo zjutraj in je pretežno zapolnjen z dijaki in študenti, tako poln, da težko najdeš sedež že na postaji v Kamniku, kaj šele na naslednjih postajah. Treba je omeniti, da v prejšnjih letih z omenjenima vlakoma ni bilo problemov. Sam se vozim v Ljubljano že šesto leto, in vse doslej je zadnji vlak iz Ljubljane odpeljal petnajst čez osem zvečer (potihem smo celo upali na vlak uro kasneje), zjutraj pa je vedno peljala zadovoljivo polna dvojna kompozicija, medtem ko sedaj vozi samo še enojna. Moram reči, da smo poskušali že prek vseh poti izboljšati položaj, vendar nam to kljub večkratnemu urgiranju na radiu Glas Ljubljana, pa tudi osebno pri šefu postaje v Ljubljani, ni uspelo. Vlaki vozijo še vedno polni do zadnjega kotička, še posebej pa v zadnjem času, ko je vlak več kot tretjino cenejši od avtobusa. Zato bi rad preko tega prispevka spet vprašal odgovorne na Železniškem gospodarstvu v Ljubljani in v Kamniku, seveda pa tudi vse Kamničane, ki so tako ali drugače povezani z vožnjo z vlakom:

1. Do kdaj bomo študentje in dijaki iz Kamnika, ki se vozimo v Ljubljano, primorani zvečer uporabljati avtobus in poleg mesečne za vlak plačevati tudi avtobus, kadar s poukom ali s predavanji končamo po sedmi uri zvečer? Vsaj v času predavanj bi lahko vozil vlak tudi ob osmih zvečer!

2. Do kdaj bomo iz prepolnega vlaka, ki zjutraj pelje v Ljubljano, gledali na pol prazno dvojno kompozicijo, ki ob isti uri pelje bolj privilegirane (?) dijake v kamniško gimnazijo.

Stališča odgovornih so seveda znana: večernega vlaka ob osmih ni, ker iz Kamnika ob devetih odpelje popolnoma prazna kompozicija, kar je seveda potrata. Kot kaže pa (še) ni potrata, da vsako jutro iz Ljubljane odpeljeta prazni dvojni kompoziciji, ki sploh nista na voznem redu. Nihče pa se ne spomni, da bi dvojno kompozicijo sestavil zvečer v Kamniku in bi potem počakala čez noč na kamniški postaji.

Na koncu naj še povem, da ta pripevek nikakor nima namena samo črniti delo železničarjev, resnica pa je, da se zaradi takšnih in drugačnih problemov vse več ljudi (predvsem dijakov) odloča za avtobus, pa čeprav je dražji in manj udobnejši od vlaka, zato pa vozi pogosteje in predvsem dlje v večer. Prav tako se zdaj ne bom spotikal ob dejstvo, da je kamničan najbrž edini vlak v Evropi, ki za pot, dolgo nekaj več kot 20 km, potrebuje tričetrt ure. To je povezano s stroški za popravilo proge, medtem ko so problemi, ki jih omenjam (vsaj po mojem) rešljivi z nekaj dobre volje in razumevanja. Upam namreč, da se čez nekaj let ne bo zgodilo, da bom na vlaku, skupaj s posameznimi zanesenjaki, ostal sam, saj pomeni zame vlak še vedno veliko kulturnejši prevoz od avtobusa.

BOŠTJAN OKORN

Odmev

Prenova, ki uničuje

Arhitekt Bojan Schlegl piše 12. marca 1992 v Kamniškem občanu o uničujoči prenovi Binterjeve hiše v Kidričevi ulici št. 5. V svojem prispevku piše med drugim: »Do leta 1946 so bile sobe bogato opremljene s stilnim pohištvom, starinami in dragocenimi slikami odličnih mojstrov. Nato pa je nova oblast zaplenila ves inventar in notranjost hiše dokončno osiromašila.«

Resnična zgodba je precej drugačna. Takratna lastnica Matilda Binter, vdova po dr. Binterju, je bila volksdeutscherka, in ko so po vojni iz Jugoslavije selili volksdeutscherje, bi se to zgodilo tudi njej, če se ne bi zanjo zavzel zelo ugledni, že davno pokojni slovenski pisatelj, dramatik in politik, ki je bil nekaj časa celo predsednik ljudske skupščine LR Slovenije. Tako je Matilda Binter ostala v Kamniku in počiva ob svojem možu na kamniških Žalah. Očitno je bila ta usluga precej draga in je osiromašila Binterjeve sobe še pred zaplembo hiše.

V prispevku arhitekta Schlegla pa pogrešam nekaj drugega. Pri urejanju lokalov se je v Kamniku razpasla splošna navada, da arhitekti ukinjajo hišam vhode iz ulice in jih nasilno nameščajo z vhodi preko dvorišč, zadnjih vrat ali celo skozi sosedovo hišo. Tako je s Petkovo hišo, Krautovo hišo (prodajalna Borovo), Hišo na Titovem trgu 23 itd., višek pa je prav Binterjeva hiša, o kateri piše arh, Schlegl. Ko so v sosednji hiši Kidričeva ul. 7. preurejali lekarno, so zaprli cestni vhod v to hišo in **skozi Binterjevo hišo** zadaj scoprali vhod v Karbovo hišo (Kidričeva 7). Cestni vhod na dvorišče Binterjeve hiše s tem ni več zaprt in kako je potem, se razume samo po sebi. Tudi to je prenova, ki uničuje . . .

ALBERT ČEBULJ

Anketa

Občinska skupščina, Izvršni svet, odstopi...

Zapleti in težave v delu kamniške občinske skupščine in njenega Izvršnega sveta so predmet mnogih razprav in komentarjev. Posebno pozornost je zbudilo tudi poročilo o odstopu predsednice IS Marije Sitar.

Kako ocenjujejo delo občinske skupščine, kako si razlagajo odstop predsednice IS in kako na splošno ocenjujejo razmere v Kamniku in širše, smo vprašali nekaj naključno izbranih občanov.

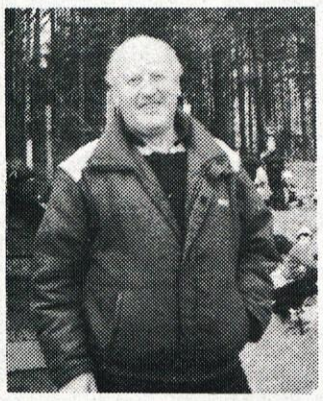

Ivo Rostan, Kamnik

»Mislim, da je Izvršni svet dobro zastavil naloge, zato ni nobenega razloga za odstop. V program dela bi bilo mogoče potrebno vključiti le manjše dopolnitve in korekture. Novo sestavljena skupščina je preveč strankarsko obarvana in vsak vleče na svojo stran, zato tudi ni zadovoljivih rezultatov.

V zadnjem času nekatera vprašanja dobivajo stvarnejšo podobo, in upam, da bo v prihodnje manj obljubljanja in več dobrih rezultatov. Šele nove volitve bodo zadeve postavile na pravo mesto«.

Rezka Slapnik, Šmarca

»Precej stvari se je v zadnjih letih spremenilo tudi na bolje. Vsega ni mogoče napraviti naenkrat. Izvršni svet bi moral delati naprej in uresničiti sprejete naloge.

Občinska skupščina bi se morala bolj usmerjati na gospodarska vprašanja, saj je od tega odvisen celotni napredek in standard ljudi. Povečani gospodarski problemi močno pritiskajo na ljudi.

Vedno več jih je brez dela in brez sredstev za preživljanje.

Strankarski odnosi vplivajo na politiko, ki vedno bolj drsi navzdol, ljudje pa postajajo vse bolj nezadovoljni.«

Janez Humar, Nevlje

»Doseženi rezultati v zadnjih letih niso najboljši. Izvršni svet bi moral napraviti več stvarnih posegov. Mislim, da med člani Izvršnega sveta ni enotnosti, zato so tudi rezultati, kakršni so.

Vlada ne bi smela odstopiti, ampak bi morala delati naprej, do volitev.

Občutek imam, da vsi, ki delajo v skupščini in v izvršnem svetu nimajo jasnega pogleda na problematiko, ampak bolj vlečejo vsak sebi po strankarskih načelih, zato tudi ni uspehov, ki si jih ljudje želijo.«

Marija Močnik, Kamnik

»Za delo občinske skupščine in IS sploh ni dobro, če se poslanci in odgovorni grizejo med seboj. Probleme, ki jih je izredno veliko, bi morali urejati strpno in po enotnejšem konceptu.

Gospodarske razmere se vedno bolj slabšajo, vedno več je nezaposlenih tudi v Kamniku. Med občani je čutiti nemir in negotovost. Ljudi moti, da se nekateri zanimajo le za ozke strankarske interese, splošni položaj pa gre mimo njih in se slabša.«

Majda Žnidaršič, Komenda

»Oblastni organi v občini morajo vztrajati pri svojem delu, četudi ne gre vedno vse po načrtih.

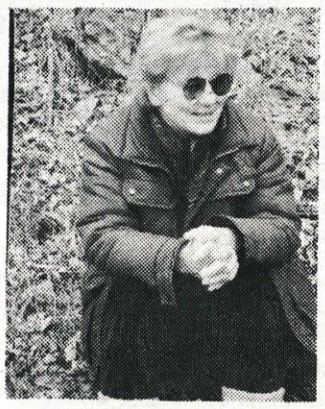

Izvšrni svet občine Kamnik ne sme odstopiti in mora nadaljevati z delom, do letošnjih volitev.

Zadnje čase stopicamo na istem mestu. Zadovoljna bi bila, če vsaj ne bi več nazadovali, ker pa v sedanjih razmerah ne bo lahko.

Vse postaja dražje, in to vpliva na življenjske razmere in na razpoloženje ljudi.«

Tine Romšak, Črna

»Sem odločno proti odstopu predsednice Izvršnega sveta. Ta organ skupščine občine je kar dobro zgrabil za delo. Do razhajanj prihaja zaradi ozkih interesov strank in boja za oblast.

Menim, da je predsednica Izvršnega sveta dokaj agilna in prizadevna, zato bi zamenjava prej škodovala kot koristila. Na tem mestu naj ostane vsaj do bližajočih se volitev.

Podobna je situacija v občinski skupščini, kjer vsaka stranka zagovarja svoje ozke interese, pomembnejše naloge pa uhajajo. Razumljivo je, da zaradi takih, povsem nasprotnih stališč ne more biti boljših rezultatov.«

★ ★ ★

Ta priložnostna anketa ne more pokazati stvarne podobe stanja in odnosov do postavljenih vprašanj. Iz odgovorov pa je razvidno, da so anketiranci enotnega mnenja, da občinska vlada ne bi smela odstopiti. Izvršni svet mora nadaljevati z delom, njegova zamenjava v tem času stanja zaradi časovne omejenosti v ničemer ne bi mogla spremeniti. Iz odgovorov izhaja tudi ugotovitev, da v delu občinskih organov, v skupščini in izvršnem svetu prevladujejo ozki stankarski interesi, ki kvarno vplivajo na splošno življenjsko situacijo in gospodarske razmere v občini.

STANE SIMŠIČ

Predstavitev knjig

Sporočilo iz davnine

Najnovejša knjiga fotografa in založnika FRANCETA STELETA je logično nadaljevanje njegovega fotografskega in knjižnega opusa, in je morda tehnično in umetniško najbolj dognana avtorjeva knjiga. V njej se je Stele vrnil k svoji izhodiščno črno-beli fotografski tehniki, ki jo tehnično do potankosti obvlada in dosega v njej zavidljive umetniške dosežke. Splošnemu videzu publikacije je prispeval tudi izredno kvaliteten tisk, kar je svojevrsten dosežek tiskarne »Jože Moškrič« iz Ljubljane. Sicer pa je knjiga povsem avtorsko delo, saj jo je Stele založil, oblikoval, posnel in izbral fotografije ter besedilo. Izbor besedil so citati iz Svetega pisma, iz Stare in Nove zaveze. Na vsak citat se »cepi« določena fotografija ali obratno, vsaka fotografija parafrazira dano besedilo. Fotografije je Stele posnel v vaseh Pašutići in Kotle (Istra), na zahodni obali Istre ter na Dugem otoku in Korčuli. Ta mediteranski prvobitni svet nam vzbuja asociacije na mitične biblijske pokrajine in ustvarja svojevrsten diskurz med danim besedilom in fotografijami. Konotativnost besedila in fotografij nas vodi v nadčasovno kontemplacijo v iskanju absolutnega, v iskanje razodetja. V makro in mikrokozmosu istrske in dalmatinske pokrajine, v sozvočju kamna, vode in zemlje, v sobivanju neba in morja, v vseh teh elementarnih prvinah žive in nežive narave, v prvobitnih artefaktih, je našel France Stele sporočila za svoje umetniško in tehnično prepričljive fotografije. Ti črno-beli posnetki, lahko tudi brez spremnih biblčnih besedil, žive in govore svoje: vzpostavljajo transcendenten odnos med Človekom, Svetom in Bogom.

Komenda

V petek, 13. marca, je bila v Matični knjižnici Kamnik predstavitev knjige KOMENDA, ki jo je izdala in založila skupina komendskih intelektualcev, zbranih v založbi GLAVARJEVA DRUŽBA.

Bogata knjiga velikega formata je pravzaprav izčrpen topografski pregled in zbornik o komendski fari, ki obsega poleg Komende še petnajst vasi. Skratka, je izčrpen zapis in popis o krajih, dogodkih in ljudeh, ki so živeli in živijo na tem lepem koščku slovenske zemlje od začetkov pisnih virov do danes. Seveda je še posebej izpostavljen in izčrpno popisan vpliv in vloga malteških vitezov, ki so posedovali Komendo od leta 1223 do 1892. Ti so dali kraju tudi ime in pripomogli k njegovemu gospodarskemu in kulturnemu vzponu. Malteški viteški red je dal Komendi osebnosti, kot sta bila Peter Jakob Testaferrata, še posebej pa Peter Pavel Glavar, ljudski prosvetitelj, graditelj, mislec, svetovljan in poliglot, ki je med drugim ustanovil znamenito Glavarjevo knjižnico in dal zgraditi eno najlepših slovenskih cerkvenih stavb, cerkev sv. Ane v Tunjicah. Omenimo vsaj še dekana in častnega viteza, nekdanjega komendskega župnika Viktorijana Demšarja, katerega glavno publicistično delo je bilo raziskovanje Glavarjevega življenja in dela.

Knjiga vsebuje bogato fotografsko dokumentacijsko gradivo in barvne priloge ter okrog dvesto naslovov zapisov, strokovnih člankov, esejev in literarnih odlomkov piscev s tega prostora. Večino prispevkov so napisali kar člani uredniškega odbora z dipl. politologom Jožefom Cirajem na čelu, ki je prispeval kar dvajset člankov. Drugi sotrudniki iz uredniškega odbora so že: dipl. teolog Jože Pavlič, dr. geografije Marko Žerovnik, ing. agronomije Anton Jagodic, dipl. teolog Matija Remše in samostojni kulturni delavec in fotograf dipl. ing. France Stele, ki je prispeval barvne fotografije za večinoma celostranske barvne priloge. Posamezni članki so še delo drugih sodelavcev, ne smemo pa pozabiti še na znaten tekstovni prispevek, žal že pokojnega Viktorijana Demšarja.

Zbornik Komenda, ki obsega dvesto strani, je knjiga, ki bi si jo želel vsak slovenski kraj in bo neizčrpen vir za bodoče rodove, za laike in poznavalce s področij različnih strok od zgodovine, umetnosti, etnologije, geografije itd. pa vse do konjeniškega športa, po katerem tudi slovi Komenda. Knjigo, ki je posvečena tudi 270-letnici rojstva Petra Pavla Glavarja, je zgledno oblikoval France Stele, natisnila pa jo je tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani v nakladi tisoč izvodov.

Ob predstavitvi knjige je uvodno besedo podala g. Saša Kos. V programu pa so sodelovali: moški pevski zbor »Janez Čebulj« iz Komende, mladi harmonikarji, odlomke iz knjige pa so recitirali člani društva umetnih kulturnikov »Kaj ti mar« KPD »Janez Čebulj«, prav tako iz Komende.

DUŠAN LIPOVEC

Avtorica razstavljenih akvarelov GRETA BOLTAR sprejema čestitke za razstavljena dela.

Akvareli Grete Boltar

V razstavišču Veronika Kamnik je v organizaciji Zveze kulturnih organizacij in Likovnega društva Kamnik do 31. marca odprta razstava Akvarelov ***Grete Boltar.***

Razstaviščni prostor je komaj sprejel vse, ki so prišli na odprtje v sredo, 18. marca 1992. Izredno zanimanje občinstva za pričujočo razstavo govori o pravilni odločitvi organizatorjev razstave, da širši javnosti predstavijo bogato zbirko AKVARELOV avtorice Grete Boltar.

V kulturnem programu je nastopil Ženski pevski zbor DKD Solidarnost iz Kamnika. Zapele so več lepih in prijetnih pesmi pod vodstvom pevovodkinje Olge Stele. V tem pevskem zboru je nastopila tudi avtorica akvarelov, kjer poje že dolga leta.

Pomemben kulturni dogodek je bil izredno toplo sprejet.

Uvodničarja pri odprtju razstave Tone Ftičar in Lojze Kališnik sta še obogatila smisel bogate in obsežne razstave, ki je vredna temeljitega ogleda in zasluži vso pozornost.

STANE SIMŠIČ

Počitniške diagonale

Prigode kranjskega Jan

In res smo v okolici Burghausna videli ogromne in robustne cerkvene zvonike.

Delavni Bavarci

Pri Bavarcih me je predvsem presenetila njihova delavnost. Pri družini G. v okolici razmeroma majhnega podeželskega mesta Erdinga, kjer sem stanoval, imajo veliko kmetijo, vendar mož ne kmetuje, ampak opravlja razna obrtniška dela. Dela vse delovne dni od sedmih zjutraj do sedmih zvečer, čeprav bi mu po moje to ne bilo ravno potrebno.

Zaslužek in standard sta glavno mamilo in merilo, potem pa dokler gre, gre. Skoraj vsi Bavarci, kolikor sem jih imel priložnost srečati, so tožili nad draginjo. Pri tem sem pomislil na šalo, ki mi jo je pripovedoval sopotnik na vlaku od Züricha do Fribourga. Neki tujec je v nedeljo dopoldne zavil v švicarsko gostišče. Ko je prišel na dvorišče, se je začudil, ker je videl parkirane same mercedese. Pa je vprašal nekega mimoidočega: »Kdo pa so se danes tukaj zbrali, ko je toliko dragih avtomobilov?« Ta mu je odgovoril: »Kmetje imajo spet svoje zasedanje.«

Nekaj podobnega bi veljalo za bavarske kmete. Nič jim ne manjka, vendar vsi tarnajo in jadikujejo, kako težki časi so zanje. Skoraj tako so prepričljivi, da bi še sebe prepričali, če že ne naivnega tujca. Vem, da jim tudi na Nemškem ni postlano z rožicami, kaj hudega pa jim res ni.

Moja prijateljica, ki kot vse »prave Bavarke« tehta čez sto kilogramov, je bila dobra gostiteljica. Še posebno je razvajala sina, da je imel po nekaj dneh že zadosti bavarskih dobrot. Mož me je malo pisano pogledoval, čeprav se drugače čisto dobro razumeva. Malo sem se ga tudi bal, ker je odličen strelec in ima pri sebi doma puško. Bal zaradi tega, ker sva bila z ženo večji del dneva sama doma. Ta čas sva porabila za piljenje moje nemške slovnice, sicer pa so jo klicale razne obveznosti od krmljenja prašičev do sestanka vaških kmetic.

Na novem münchenskem letališču

Da ne bi bil prepuščen le ženinim rokam, se je nazadnje tudi J. ojunačil in nama s sinom predlagal obisk bližnjega letališča München–Riem v gradnji. Ta obisk se je res splačal, čeprav smo morali v nedeljo popoldne kar uro čakati, da smo prišli na vrsto. Avtobus nas je spretno vozil po ogromnem letališkem prostoru, vodička pa je žvrgolela svojo podrobno razlago. To letališče bo eno največjih po prometu v Evropi, prav gotovo pa najsodobnejše, kar se za natančne Nemce spodobi. Še istega dne popoldne sva obiskala prijazno mesto Landshut z najvišjim opečnatim zvonikom na svetu. Visok je kar 130 metrov.

Bavarsko imam sicer zelo rad, zlasti pa njeno valovitost.

Najhuje pri vsem bivanju na kmetih je silen zadah po prašičih, krmilih in nazadnje še vlažno vreme, da človeka začne dušiti. Ko ne pomaga več pivo in ne moreš jesti več salam, jajc in cmokov, je čas, da rečeš nasvidenje. Tudi jaz bom, dragi bralec, počasi rekel nasvidenje. Še prej pa ti bom zaupal nekaj vrstic o Sloveniji in Slovencih, da ne boš mislil, da sem na Bavarskem mislil le na pivo in podobne užitke.

Saj vas je komaj za München!

Prijazni uslužbenec N. mi je odkrito zabrusil, kaj se gremo

Ljudski običaji

CVETNA NEDELJA

Ko se zima poslavlja, se začenja po vrtovih in na polju prvo pomladansko delo.

Ko se je človek šele učil kmetovanja, je čutil, da je odvisen od neznanih sil, ki so odločale o njegovem pridelku. Skušal si je pridobiti njihovo naklonjenost – naklonjenost sonca ali sončnega božanstva – in zato je pred začetkom poljskih del opravil neke obrede, s katerimi si je menil zagotoviti bogat pridelek. Na Štajerskem so kmetje priklicali dobro letino z metanjem otke (črtalo pri plugu) proti soncu, poznejši krščanski dodatek pa je bil blagoslov polja, vinogradov, travnikov, gozda, hiše in hleva z »žegnano« vodo in kadilom.

V okolici Tunjic je bilo v navadi polaganje vejice iz blagoslovljene cvetnonedeljske butare v prvo spomladansko brazdo. Ta je dala njivi rodovitnost in zagotovila bogat pridelek. Tudi živina je bila na svoji prvi poti iz hleva deležna blagoslova z vodo. Ponavadi so jo poškropili od glave navzdol po hrbtu in pred njo naredili križ z blagoslovljeno šibo. Na cvetno nedeljo (12. 4.) Cerkev obhaja spomin Kristusovega vhoda v Jeruzalem, ki so mu po evangeljskem poročilu stlali na pot palmove veje. V spomin na to dogajanje duhovnik blagoslavlja na ta dan pomladansko zelenje, povezano v snope ali butare. Ta stari krščanski običaj je bil izpričan že v 9. stol. V Evropi naj bi verjetno prekril in pokristjanil neko starejše, predkrščansko obredje, s katerim so pogani simbolično prinašali pomlad v hišo ter s čarodejno močjo zelenja skušali posredovati sveže življenjske sile ljudem in živalim, pa tudi rastlinam na polju.

Ni slovenskega kraja, kjer na cvetno nedeljo ne bi nosili k blagoslovu snopov in šopov pomladanskega zelenja. Prastara vera v magično moč rastlin se je umaknila moči, ki jo podeljuje cerkveni blagoslov.

Z blagoslovljenimi šibami, zataknjenimi za streho, varujejo poslopja pred strelo in požarom, z žerjavico iz blagoslovljenih šib preganjajo točo, s šibami ali križci iz blagoslovljenih šib, ki jih zatikajo v njive, žele priklicati dobro letino . . . Z blagoslovljeno šibo se lahko obvaruješ hudiča in celo čarovnice nimajo moči do tebe . . . Pa tudi skrite zaklade lahko izkoplješ, če imaš takšno »čudežno šibo«.

Cvetni snop pa prvotno ni bil le sveženj šibja in pomladanskega cvetja, pač pa je na njem zmerom viselo tudi pecivo, ki je bilo s šibjem in cvetjem vred deležno cerkvenega blagoslova.

Po večini slovenskega ozemlja se imenuje cvetni snop po pecivu, ki je viselo na njem: presnec ali presmec v Vzhodni Sloveniji, beganica na Gorenjskem, prajtelj na Koroškem, »potica« okoli Gornjega Grada, »presta« na Kobanskem . . .

Danes samo še v Ratečah obešajo preste na cvetni prajtelj, povsod drugod na Slovenskem pa ga krasijo jabolka in pomaranče ter raznobarvni trakovi . . .

Na cvetno nedeljo (M. Gaspari).

Priprava snopov je bila in je še resno opravilo, nošnja v cerkev pa veselje in ponos mladine.

Oljčne vejice in preprosti šopki meščanov se kar ne morejo primerjati s fantovskimi butarami na kmetih; le-te mora včasih nesti kar več fantov in jih komaj spravijo skozi cerkvena vrata, če jih ne prislonijo kar na vhodno pročelje.

Na spletene vrbove ali tisove šibe še bršljana, brinja in rese, čez vse pa navesijo raznega zelenja, vrbovih mačic, cvetlic na dolgih pecljih (Koroška) in pisanih trakov, pa jabolk in pomaranč . . .

Marsikje na Slovenskem so beganice tudi razodevale družbene razlike. Gruntarske beganice so bile mogočne in košate, bajtarske pa večinoma sloke in tenke. Poleg jabolk so imele gruntarske butare v vrhu še toliko pomaranč, kolikor je bilo konj pri hiši . . . Čemu kmetu tako velike butare?

Meščan pusti oljčno vejico vse leto zataknjeno za razpelom ali za ogledalom, kmet pa snop razdre in razdeli »žegnani les« na več krajev, kjer naj mu varujejo imetje in pridelek . . .

Ljudska skušnja tudi ve povedati, da lepo vreme cvetne nedelje rodovitno letino pripelje . .

MATEJA RADEŽ

Še drugače

Ženska vdanost Domovini

Vsako bitje pride na svet z nekim darom. To je, kar ga dela edinstvenega, drugačnega od drugih. Ko pridete na svet, ste vi – vi!

Življenje je dolga pot in človek je dolžan predvsem Svojemu življenju zapolniti vse njegove praznine, zato se ne bo počutil krivega. Kajti, to, kar Sebi v življenju dolguje, mora biti storjeno!

Samo tisti, ki žive v dotiku s to mislijo, so zmožni premagati večno pritajeno grožnjo (duhovne) smrti v vsakem izmed nas.

Ko prijoka na svet žensko dete, ga vesoljni svet opeva predvsem zaradi daru narave – materinstva, ki se bo nekoč udejanilo in tako »poskrbelo« za naravno reprodukcijo človeštva. Nekako ob strani in prezrt ostaja ob tem še drugi dar, ki temu detetu poleg materinstva daje edinstvenost.

Tako že ob rojstvu določimo usodo drobcenemu bitju ženskega spola, ki naj odrašča, da bo odraslo v žensko, ki bo prepričana, da jo le materinstvo osmišlja v življenju.

Zaradi takšnega razmišljanja in početja, ki so ga po svoje skrbno zavili v »celofan« tudi državni parlamentarci z (ne)zavzemanjem za svobodo odločanja o rojstvu otrok in »(ne)benificirano« materinsko delovno dobo, so nas ženske (ne)hote poskušali razdeliti v več vrst žensk, nas skregati med seboj in pognati v dir za čimvečjim številom otrok ali nas pustiti (ne)pomembne vse, ki svoje življenje hočemo osmisliti še drugače.

Nadvse cenim materinstvo kot naravno poslanstvo, a nič manj ne cenim še drugačnega poslanstva žensk, s katerim na tisoč in en način lahko »služimo« svoji domovini. Zato pomilujem vse glasne in živčno razrvane parlamentarce, ki se zavzemajo za vrednost materinstva, in po drugi strani tudi vse, ki jim oporekajo in se zavzemajo za tako imenovano enakopravnost med ženskami.

Kajti ne eni in ne drugi ne vedo, da ženska razmišlja in sledi svojim hotenjem kot človek, ki zapolnjuje praznine svojega življenja.

. . . z rojevanjem otrok!

Ne, kolikor jih bo Bog dal ali jih hoče Domovina, ampak toliko, kot jih Same želimo! Ne glede na to, koliko je svet okoli nas prijazen do malih bitij, ki rastejo v naših telesih. Ne glede na to, kako močno so pričakovana ta mala bitja ali kako osamljena rastejo (da ga materino telo v isti sapi hoče obdržati in izpljuniti) . . . Namesto da se poslanci prerekajo o vlogi ženske in matere, naj bi storili kaj, da bi svet ta mala bitja (tudi osamljena in zapuščena) čakal in sprejel. In pustili bi jim, da se prisesajo na materine prsi kot bršljan na drevo in bi rastli ob njem, dokler se ne bi povzpeli tako visoko proti soncu, da bi zmogli rasti naprej brez varnega zavetja materinega telesa.

Ampak ženske rojevamo otroke tudi v manj prijazen svet! Zato ker same tako hočemo in zmoremo kljubovati svetu, kakršenkoli že je. Vsekakor je zdaj zelo neprijazen. Zato ženske, ki se odločajo za več otrok, neizmerno spoštujem in po pravici in resnici bi njim in njihovim otrokom morali nameniti več in boljše!

Tudi krajšo delovno dobo, vendar ne tako, da bi ženske »usmiljeno« upokojili nekaj let prej, ampak bi jih pustili pri otrocih takrat, ko jih ti najbolj potrebujejo. In bi njihovim otrokom pomagali, ko ti odraščajo, in ne takrat, ko bi jim odraslim »prav prišle« pri pestovanju njihovih otrok (vnukov). Ah, koliko bi še lahko postorili, pa tega nočejo ali ne zmorejo! Na stežaj bi odprli vrata vrtcev in šol in univerz in delovnih mest, kamor bi vsi, tako zaželeni otroci stopili, ne da bi se prej tisočkrat spotaknili ob kamenje, ki ga je na poti njihovega odraščanja preveč.

. . . ali z drugačno vdanostjo »Domovini«!

Da, tudi z enim ali z nobenim otrokom! Kajti otroci svojo mamo za veliko let potrebujejo samo zase in časa za drugačno udejanjanje tej ženski – materi – preprosto zmanjka.

Svet pa potrebuje žensko tudi drugače. Predvsem bi bil svet brez njenega razmišljanja, tenkočutnosti, sočutja, dela in poguma – osiromašen. Celo več, bilo bi slabo tudi za novo spočeta bitja, ki bi sicer odraščala ob svojih materah, a v svet, ki bi ga »po svoje« oblikovli le moški . . .

Ne morem si predstavljati, kdo bi se potem razdajal za otroke brez doma, za bolne, ostarele in osamele, kdo bi učil in vzgajal (neobremenjeno od čustev) naše otroke?! Kdo bi si zanje izmišljal pravljice in zgodbice in pesmice, kdo bi jim risal mali in veliki svet . . .? Kot vse to zmorejo ženske, na poseben – žensko videni in občuteni svet . . .!?

Toliko drugačnih načinov izpovedi nekega rojevanja in po svoje spočetja je še, le prisluhniti mu je potrebno in ga osmisliti.

Kajti kot sem na začetku zapisala: človek je to dolžan Svojemu življenju in ženska je samo človek, ki polaga račune Svojemu življenju. Dobro je, kakorkoli to počne: ali z materinstvom do svojih lastnih otrok ali z razdajanjem ljubezni, sočutja skrbi, kulturnih vrednot tujim otrokom, vsem ljudem, tudi tistim, ki jo včasih (ne)hote prezrejo! A to boli samo, kadar prisluhnemo le eni resnici . . .

IVANA SKAMEN

Slovenci s svojo neodvisnostjo, saj nas je komaj za eno pošten München. Drugače pa se je pokazal zelo razumevajočega in strpnega. Gostitelj J. mi je dejal, da na omenjenem letališču delajo tudi Srbi, Hrvati in Slovenci. Čez dan delajo skupaj, ponoči pa se bojijo drug drugega in spijo posebej. Slovijo pa tudi kot »dobri pivci«. Večina ljudi, s katerimi sem se srečal, je pokazala solidarnost do mene, Slovenca, hkrati pa se čudila, kako sem sploh uspel priti iz Jugoslavije. Radi bi prišli k nam na morje, v planine, vendar letos ne bo nič, ker se preveč bojijo vojske. Zaman sem jim govoril, da so v Sloveniji skoraj popolnoma varni, naj le pridejo. Zaman, kajti strah ima velike oči. Včasih celo prevelike.

Ko sem prišel domov, sem se najprej nadihal svežega zraka, pošteno naspal, nato pa začel urejati vtise in spomine. Ugotovil sem tudi, da ni bistvene razlike med tako hvaljenim bavarskim pivom in pivom Zlatorog, hrano pa imamo že tako bolj kakovostno in zdravo. Zato bom do nadaljnjega z lahkoto pogrešal kakšen obisk na Bavarskem. Včasih pa je le prav, da gre človek na tuje, saj zna potem bolj ceniti domovino. Tako je bilo tudi z mojim sinom Klemenom, ki je ugotovil, da bosta drugič šli z mano raje sestrici. Hvala Bogu, pravim, kajti ozdravel je od skušnjave in želje po »Veliki Nemčiji«, kot so ozdraveli že mnogi, ki so jo okusili. Tudi sam spoznavam, da ni lepšega kraja na svetu kot Slovenija in tudi med Slovenci se čisto dobro počutim. Včasih pa le rad malo »zajodlam« in ne le »zaukam.« Jooojlalaiiii, joojlalauuu! Juhuhu!

(Konec)
KRANJSKI JANEZ

ŠIVAM ZA VSO DRUŽINO
Telefon 712-771, 711-435.

Marko Prezelj o svojem himalajskem vzponu *(8)*

QUO VADIS – ALPINIST

Prek naslednje razpoke, v kateri na dnu opazim svoje ledeno kladivo, sestopim do Andreja, nato pa brez besed nadaljujeva po pobočju, ki postane že povsem položno. Kmalu morava celo v breg.

Andrej pobegne naprej, zato si ne privoščim počitka. Prepričujem se, da se ne smem usesti. Sedel bi predolgo.

»Saj imam močan karakter . . .«

»Ne bom se usedel, pa tudi če, . . .«

In že sramotno obsedim na riti.

»Samo za trenutek . . .«

Sedim in opazujem Andreja.

Sedim, dokler ne izgine za robom.

Sedim . . .

Lepo je imeti močan karakter, a je občutek, ki me obliva, še lepši. In močnejši.

Počivam in buljim v gluho noč.

»Tabor!?«

Za robom zagledam kar pet rdečih šotorov v vrsti. Zasanjano zaprem oči in ponovno pogledam, a šotori še vedno stojijo. Ko pa stresem z glavo, izginejo. Zavem se, da sem zabredel v halucinacije. Šotori se še nekajkrat pojavijo.

Ko se privlečem na rob, zagledam Andreja. Tudi on pogosto počiva. Med razpokami počasi vijugam za njim. Dalje spodaj se ob dveh sencah ustavi, nato pa izgine v temo. Mrzlično se opotekam za njim. Sledi sem že zdavnaj izgubil, pa tudi občutek za nevarnost in strah.

Počasi se bližam mestu, kjer je Andrej počakal in nato izginil. Vedno bolj sem prepričan, da tam stojita Tone in Damijan s pivom in čajem. Kar zavoham ga.

Pohlepno sem se oklenil prve misli, ki me je prešinila, in si ustvaril nerazumne predstave, ki so se trdovratno ugnezdile v mojo podzavest.

Med opojnim vonjanjem čaja se zalotim ob misli, katero pijačo bom izbral. Sestopim še malo nižje in končno spoznam, da sem ponovno zabredel v halucinacije, saj na mestu, kjer sta »stala« Tone in Damijan, zevata le dve kratki razpoki. Zasučem glavo in pred sabo zagledam šotor. In to čisto pravi! Zlezem vanj. Že sama misel na toplo spalno vrečo me po dvajsetih urah intenzivnega plezanja zaziblje v spanec . . .

Zjutraj se zmečkan zbudim, ko je v šotoru že pošteno vroče. Sonce je visoko, nebo pa popolnoma jasno. Andrej skuha pravo kavo, vsak jo spijeva pol litra brez sladkorja in se počutiva kot prerojena. V nahrbtnik stlačiva odvečno obleko in se pripraviva za sestop. Opazim, da sem izgubil vijak na derezi. S tanko vrvico nekako usposobiva derezo za hojo. Andrej odide naprej, jaz se še nekaj časa mučim z nameščanjem derez na čevlje, nato pa se odmajem za njim.

Ko pridem do roba, od koder se je treba prek previsnega seraka spustiti po vrvi, Andrej že sestopi za oblim hrbtom globoko spodaj. Pripnem se na vrv in se nezaupljivo obesim nanjo. Nelagoden občutek se kmalu spremeni v blaženost. Vrv, ki drsi skozi vponko, glasno brni, jaz pa visim v zraku in se prav počasi spuščam. Nepopisno uživam. Šele zdaj spoznam, da je negotovosti resnično konec. Vsa napetost in skrb z nadaljnjim sestopom izgineta, skupaj z njima pa tudi želja po hitrem sestopu.

Sproščeno sestopam in se v podivjanih mislih vračam na raz, na mesta, kjer je bilo težko, in tja, kjer je bilo lepo, domov . . . V bežnih trenutkih mi škripanje derez drami spomin. Minuli dnevi se mi razgrinjajo v vrsti podob.

Spomnim se tveganj in nevarnosti, polnih slastnega upanja . . . Spomnim se dogodkov, ki so Stipetu in še komu potrdila znano teorijo o moji večni nerodnosti. Pomislim na Doban, kjer sem ključ od soda zaklenil v sod in nato na veliko začudenje domačinov s kladivom odpiral ključavnico, pa na razbito steklenico piva v mojem nahrbtniku . . .

Kmalu srečam Jožo in Maričo, ki brez pretiranega navdušenja, kar nekako naveličano, rineta proti trojki in naprej proti vrhu. Za trenutek se zmedem, ko mi čestitata in me spomnita, da sem bil na vrhu.

Z Jožem obudiva nekaj spominov na Čo Oju. Takrat je on prihajal zdelan z vrha, midva z Radom pa sva brezvoljno gazila navkreber. Na vrh. Nasmehnemo se, si še zadnjič podamo roke in zaželimo sreče . . .

Pred taborom dve postanejo mesta s fiksnimi vrvmi pogostejša. Zaradi odsotnosti misli uživam ob glasnem brnenju vrvi.

Pridem k šotoru in opazim, da je Andrej že spodaj, na platoju. Predaleč, da bi ga skušal ujeti. V zadnji uri je verjetno pospešil svoj tempo, da prej prišel v bazo, jaz pa sem prav počasi krevsal za njim in začuda užival.

Skobacam se v šotor, kjer je prijetno toplo, in začnem iskati vžigalnik, da bi si pripravil nekaj tekočine. Brskanje po šotoru me kmalu utrudi, zato se za trenutek uležem . . .

Zbudim se, ko je v šotoru že hladno in temno, po šotorskem platnu pa šumi sneg. Pogledam iz šotora in se zdrznem ob popolni spremembi vremena sem spal precej dolgo. Zaradi megle in močnega sneženja se komaj kaj vidi. Odločim se, da počakam do izboljšanja in šele nato nadaljujem s sestopom.

Kmalu v šotor prilomasti Wanda, ki gre iz baze proti vrhu. Njen vžigalnik reši vse probleme – skuhava kavo. Čestita mi.

»Za kaj?« jo presenečeno vpašam. Debelo me pogleda in misli, da se norčujem iz nje. Sprva ne najdem vzroka za čestitke, nato pa se zavem: »Vrh.«

Bil je torej le točka, kjer se je spremenila smer gibanja in nič več. Skoraj sem že pozabil, da sem stal na njem. A vendar sem moral stopiti nanj, da sem brez črva dvoma prišel domov, kjer vrh postane nadvse pomemben.

Pride tudi Ewa! Še vedno močno sneži, zato v bazo sporočim, da bom na dvojki prespal in s sestopom nadaljeval naslednji dan.

Prvič, odkar sva zapustila bazo, se potopim v morje misli o vse, kar mi je drago. Kako prijeten občutek?! Misel na dom me tako prevzame, da me dolgo nepotrebno razpravljanje Wande in Ewe o tem, v katerem šotoru bosta spali, sploh ne moti. Ko bi imel ob sebi svoje dekle? Kaj vse bi si povedala?

(se nadaljuje)

kočna

DEŽURSTVA ŽIVILSKIH TRGOVIN V APRILU 1992

sobota od 7.–19. ure	nedelja od 8.–11. ure
4/4-92 – Bakovnik, Komenda	5/4-92 – Bakovnik
11/4-92 – Emona, Šmarca, Stranje	12/4-92 – Emona
18/4-92 – Mercator, Moste	19/4-92 – DELA PROST DAN
25/4-92 – Metka, Komenda	26/4-92 – Metka

Nekaj za vas, otroci!

Nadaljevanje razprav

Z REPUBLIŠKEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA

ILIRSKA BISTRICA: V bivših vojašnicah so idealni pogoji za učilnice, igrišča in telovadnice, enako z objekti na Pokljuki; več narediti za nadpovprečne učence in dijake (za manj uspešne poskrbljeno na račun drugih), »nagraditi« republiške nagrajence; prosti čas v povezavi z izmeničnim poukom.

RIBNICA: Bivša vojašnica bi bila rešitev tudi za njihovo prenatrpano šolo (po 2–4 razredi hkrati v telovadnici).

SEŽANA: (srednješolka) – Mladi hodijo čez mejo na šolanje, ker je pri nas prenatrpan program, ki zahteva spominsko učenje, hkrati pa se dijak počuti, le kot objekt v razredu.

LJUBLJANA: Pohvalili učitelje in dejavnosti; parlament naj bo večkrat na leto.

CELJE: V šoli naj ne bi dobivali le navodil za »naučit, napiflat«; plače učiteljev so tudi motivacija za njihovo delo; starši naj ne bodo samo plačniki BREZPLAČNE ŠOLE.

Čas za sprostitev – Predin: bliža se pomlad, LJUBEZEN JE TRAVNIK, NA KATEREM SE PASETA DVA OSLA. Zoran nam je zapel o Frediju, ki piše pismo svoji Lidiji, v armijo (1984!), ji pošilja SMB najlonke s črto in jo prav lepo pozdravljajo on, ata, Pirnatova žena, krava Šeka in Kučan. Ker smo refren tako dobro peli skupaj, smo pripravili tekmovanje o pevskih sposobnostih: Zoran proti otroškemu parlamentu. Odločilo je glasovanje, 33 proti 74 (ZA NAS, SE RAZUME).

LJUBLJANA: Rajši smo v družbi vrstnikov kot doma, izvedli anketo o prostem času: PROSTI ČAS JE ČAS, KO NIMAŠ KAJ POČETI. Zato so ustanovili v občini Moste-Polje Center za kulturo mladih, ki je nadomestil cesto in zapolnil čas (okrogle mize, svoj časopis, knjižnico); želijo si dobrih mentorjev in vabijo zunanje sodelavce (tudi starše); predlagajo »fonde« po občinah za interesne dejavnosti, za doplačila šolskih malic (otroci tudi lačni); starši kljub pridnosti v službah (če jih še imajo), ne zmorejo stroškov letovanj in zimovanj.

BREŽICE: 160 SLT za kino je preveč; znanje najhitrejša pot v svet.

KRANJ: Zakaj ni selekcioniranih razredov (oboji bi hitreje napredovali), spor med ministrstvom za šolstvo in učitelji slovenskega jezika in matematike (popravljanje nalog) občutijo učenci.

GROSUPLJE: dodatno obremenjeni učenci s kmetij, ki morajo pomagati doma; kje bodo lokacije za šolo v naravi zdaj, ko se je naš Jadran »skrčil«?

MARIBOR: Prostori so, pa ne moreš »zraven« (kino »stane«, športni objekti nedostopni, če nisi v klubu, kar spet »stane«); šolski plesi – črna shajališča.

JESENICE: Kje dobiti denar za šport in tekmovanja?

OREŠEVCI: Niti sanjajo ne o bazenu, drsališču, želijo le, da bi referendum za telovadnico uspel; vsi učitelji niso upravičeni štrajkati in zahtevati večjih plač; kaj storiti s »pionirčki«? (sprejeti jih v šolske skupnosti); tudi učenci s podeželja so družabna bitja.

VELENJE: Čemu ukinjanje šol (elektro 5. in 6. stopnja), pomembnih za regijo (Vegrad); ne načrtujejo računalnikov, saj iz svoje žepnine kupujejo liste, žarnice, krede.

KOČEVJE: Neosvetljena, nevarna cesta; v edinem centru za rekreacijo, je prostor le za klube.

LJUBLJANA: Ne zahtevamo, da je na vsaki šoli vse, če so dejavnosti v krajevni skupnosti.

POSTOJNA: Želijo si knjižnico.

Aljoša je pohvalil strpnost malih poslancev, ki da je večja od odraslih poslancev (v vrsti čakali, da bi poročali o svojih problemih). Ker se je spet nabralo toliko vprašanj, na katera so mladi upali, da bo odgovoril minister Vencelj, so mu v času za premislek, skupaj z Zoranom Predinom, zapeli PRASLOVANA.

Vprašanje – odgovor.

1. Tujina – šolanje (večja ponudba zunaj)
2. OŠ – konflikti (se trudimo, usklajujemo)
3. Zapuščeni objekti bivše JLA? (predlagali 89 od 150 objektov za potrebe šolstva)
4. Sredstva za šolstvo (šolski sistem je del celotnega sistema)
5. Izpiti osmošolcev (1., 2. in 3. izpit anonimen, na koncu šifra!?)

Najbolj konkreten je bil ministrov izpad, ki ga je Vika imenovala: »Minister se je malo RAZKURIL«. No, po tem jo je minister tudi zares »odkuril« in ni slišal povzetka o delu današnjega parlamenta in ne ocene svojega dela. Razreda zagotovo ne bi uspešno zaključil, saj so vsi delegati glasovali za negativno oceno za njegovo delo.

Drugi, odrasli odposlanci, so se odrezali bolje, saj so bili kratki in jedrnati. Psiholog, **mag. Ludvik Horvat,** je poudaril, da je trditev, da se odrasli poslanci obnašajo otročje žalitev za vse današnje mlade, strpne parlamentarce. Borut Pahor: »Mladi so potrdili pravilo, da smo v parlamentu nasprotniki, ne pa tudi sovražniki.« Ker je tovariš zadolžen za mladinska vprašanja v skupščini, se spozna tudi na otroške želodce, nas je ob 13.30 povabil na skupščinsko kosilo.

Zaželeli so nam in vam VELIKO SONCA V ŽIVLJENJU in poslovili smo se s pesmijo Sonček je . . .

Tako smo z dobrim občutkom, zaključili svojo poslansko nalogo za ta dan, zunaj pa nas je čakalo pravo pomladansko sonce.

P.S.: Kljub sproščenemu vzdušju so imeli »moji delegati« vse dopoldne pod klopjo krofe (zaradi vznemirjenosti jih niso pojedli za zajtrk), pa jih niso niti pogledali, kaj šele omenjali kot veliki delegati BANANE. Tudi zato smo lahko ponosni nanje!

Pozdrav vsem mladim!«

HELENA STERLE

Misli iz osnovnošolskih nalog

Največji dar za Slovenijo se mi zdi zavednost; če je človek zaveden, ima upanje v državo, upanje v boljše življenje, da bi za svojo domovino dal vse, prav vse, tudi ŽIVLJENJE. Veliko je bilo takih, ki so umrli zaradi neizdaje. To se mi zdi največja vrednota.

Ne vem, če bi vzdržala ob vseh pritiskih, ki bi me težili. Ne vem, ali bi žrtvovala življenje, kajti nisem še dovolj zrela, da bi znala presoditi. Prepričana pa sem, da bom vložila vse učenje, delavnost, zavest, da bi pomagala moji domovini, v kateri sem se rodila in živim, k boljšemu življenju. Kajti samo misel, da bo tudi moj trud poplačan, je več kot kakršnakoli nagrada. Upam in verjamem v to, da bom tudi jaz enkrat rekla: TUDI JAZ SEM PRISPEVALA K TEMU TUDI MOJ DAR JE VKLJUČEN.

***Tina Bajec,** 8.*

* * *

Slovenci smo končno dočakali svojo državo. Tiso letna upanja in hrepenenja so se uresničila. Prvi b se je končal z zmagoslavjem, a drugi se šele začenj Ta nam bo povedal, če smo res zreli za svojo last državo. Prej bi bil zmeraj kriv kdo drug za na napake, zdaj pa se bo pokazalo, kaj res zmoremo kaj so bile prazne besede naših politikov.

Zato so na tem svetu šole, da nas naučijo upora ljati možgane in misliti. Ko pa se tega naučim lahko usvajamo znanje. Če bomo znali uporablj znanje, se nimamo česa bati, če pa ga ne bomo zna smo že vnaprej pogubljeni.

***David Sakelšek,** 8.*

* * *

Živimo v državi Sloveniji. In kaj zdaj? Vsak da spoznavamo, v kaj smo zabredli skupaj z bivšo Jug slavijo. Naše gospodarstvo je na kolenih, lahko reli, na tleh. Brezposlenosti je vsak dan več, cene evropske, plačilo pa balkansko. Kam vodi to, v rev lucijo? V prejšnih časih so si veljaki na račun dela cev in kmetov gradili hiše, ali bolje rečeno vil kupovali jahte in živeli lagodno življenje. Kje svetu pa je bilo še tako? Morali bi vedeti, da to vodi drugam kot v gospodarski zlom. Tudi ljudje delovnih mestih so površno opravljali delo, zato sm prišli tako daleč. Mladina je s kmetov odhajala v m sta. Domačije so propadale. Po travnikih je ras grmovje in koprive pred domačim pragom. To treba spremeniti. In zdaj to breme leži na nas.

***Stanka Trebušak,** 8.*

* * *

Edino, kar bi ta trenutek lahko darovala Sloveniji je to, da se učim. Saj bom znanje potrebovala čez približno deset ali dvajset let, ko bo državo vodila naša generacija.

***Nika Učakar,** 8.*

Planinski kotiček

Priznanja najboljšim slovenskim alpinistom

V Ljubljani so bili v sredo, 19. februarja, podeljena priznanja najboljšim slovenskim alpinistom. Te so izbrali na osnovi ankete, ki so jo izpolnili AO, člani KOTG in KA PZS. Glede na to, da je alpinizem razdeljen na tri osnove usmeritve, to so klasični alpinizem, športno plezanje in alpinistično smučanje, je bil izbor narejen tudi po teh treh osnovnih usmeritvah.

V alpinističnem smučanju Kamničani nismo imeli nobenega konkurenta, saj že nekaj časa v AO ni posebno velikega navdušenja, razen redkih izjem, za gibanje s smučmi na nogah po gorskem svetu. V športnem plezanju se kažejo možnosti **(Uroš Perko),** da bomo lahko tudi tu imeli pri takih izborih visoke uvrstitve. Zato pa smo v klasičnem alpinizmu še vedno med najvišjimi.

Kot najboljši alpinist v letu 1991 je bil izbran **Slavko Svetičič** iz soškega AO. Na drugem mestu je **Marko Prezelj,** član AO KAMNIK, na tretjem pa **Andrej Štremfelj** iz AO Kranj. Svetičič si je prvo mesto prislužil s svojimi kvalitetnimi vzponi v Alpah in solo vzponom čez zahodno steno Anapurne v Himalaji, Prezelj in Štremfelj pa s prvenstveno smerjo v južni steni Kangčendzenge in še drugimi vzponi.

Tako je za priznanjem iz tujine prišlo tudi domače priznanje za to res veliko dejanje: »Nemo propheta in patria«. Da pa je Marko res v slovenskem alpinističnem vrhu, dokazuje tudi s svojo sedanjo alpinistično alpinstično aktivnostjo, saj je te zime ponovil znano smer »Riba« v Marmoladi v italijanskih Dolomitih.

Zimska planinska šola

Planinsko društvo RTV iz Ljubljane je v dneh 27., 28. in 29. februarja letos organiziralo odprto zimsko planinsko šolo na Kamniškem sedlu. Namenjena je bila predvsem njihovim članom, vendar se je lahko udeležil vsak, ki ga je zanimala in je spoznal koristnost znanja. S kamniškim PD se je dogovorilo za odprtje koče, s postajo GRS pa za inštruktorje.

Vse je teklo kot namazano, še vreme je primaknilo svoje, saj je bilo vse dni prav lepo. In oskrbnik koče, Janez Mihelič, je že dan prej prišel na Sedlo, da je bilo nato v koči prijetno toplo in domače. Udeležencev je bilo v povprečju več kot 15, saj je bila šola odprtega tipa in je določena predavanja poslušalo bistveno večje število poslušalcev, kot pa je bilo prijavljenih.

Najprej so teoretično predelali nevarosti, opremo, prehrano, prvo pomoč, gibanje v gorskem svetu pozimi, GRS, pa tudi tisto onesnaževanje okolja, ki je v gorah najbolj pereče. Večino stvari so preizkusili še praktično. Veliko časa so posvetili predvsem varnemu gibanju po zasneženih in poledenelih strminah, saj se največ nesreč zgodi ravno zaradi zdrsov, zaustavljanja s cepinom, hoji z derezami, uporabi vrvi in druge opreme, saj še tako dobra oprema ne pomeni varnosti, če je ne znamo pravilno uporabljati.

Zadnji dan pa so se še varno povzpeli na vrh Brane. Za nekatere je bil to sploh prvi zimski pristop na vrh nad 2000 m in je bil zato na vrhu tudi primeren krst.

Taka planinska šola je vsekakor zelo koristna in pomembna za varnejšo hojo v gore. Če je z njo preprečena samo ena nesreča, je že dosegla svoj cilj. Veliko obiskovalcev gora v zimskem času se namreč sploh ne zaveda, v kaj se podajajo in kaj vse bi morali vedeti in obvladati, da bi res lahko rekli, da hodijo v gore uživat ne se pa pobijat.

Planinska vzgoja na TV Slovenija

Tudi v Kamniškem občanu smo že zapisali, da se TV Slovenija v zadnjem času odpira tudi za planinstvo. Konec januarja smo gledali v oddaji »Gore in ljudje« predvsem posnetke iz Kamniških Alp, konec februarja pa turno smučanje predvsem iz Julijskih Alp. Konec marca bo pa verjetno prikazan tudi zimski vzpon na Triglav. Tako oddaja naj bi bila na sporedu vsak zadnji petek v mesecu na drugem programu TV Slovenije.

Vendar so šli v TV hiši še korak naprej. Posneli so niz odaj, v katerih so prikazana osnovna znanja in veščine za varno hojo v gore pozimi. Te oddaje bodo na sporedu šele jeseni letos kot priprava za naslednjo zimo, saj se sedanja že izteka. Posnete so bile v začetku marca v Julijskih Alpah, na Voglu, čeprav se je med snemanjem pokazalo, da bi bilo verjetno bolj primerno, če bi jih posneli na Kamniškem sedlu. V njih bo prikazano osnovno znanje o tem, kako naj bi se pripravljali na obiske zimskih gora, kakšno opremo naj bi imeli, kašne nevarnosti nas čakajo pozimi v gorah in kako naj bi se jih ubranili, kako naj bi hodili, kako bivakirali v snegu. Poleg tega pa bodo pokazali še pravilno uporabo predvsem tiste opreme, ki je nujna za varno hojo v zimskem času, to je cepina in derez.

In tudi pri pripravi teh oddaj so imeli Kamničani svoje prste zraven. Avtor je Miro Štebe, doma sicer iz Trzina, toda svojo alpinistično kariero je začel še v kamiškem alpinističnem odseku in je sedaj član kamniške postaje GRS. Poleg njega pa sta sodelovala še dva člana postaje GRS Kamnik, Janez Ažman in Bojan Pollak. Tako lahko rečemo, da so imeli levji delež pri pripravi teh oddaj v rokah prav člani kamniške postaje GRS.

BOJČ

Kamniški odbojkarji štartajo na Evropo

Kamniški odbojkarji so presegli cilj, ki so si ga zadali pred pričetkom prve slovenske super lige. Čeprav so zaostali za načrtovanim številom točk, pa so zaradi izjemnega razpleta za Kamničane na drugih tekmah osvojili odlično četrto mesto in se tako uvrstili v play off, kjer bodo igrali z VILEDO iz Maribora, TOVIL OLIMPIJO iz Ljubljane in s SALONITOM iz Kanala. Uspeh so pod vodstvom trenerja Bojana Oblaka dosegli: Grega Hribar, Jenčič, Obolnar, Dimec, Žagar, Matej Škorjanc, Koprivec, Štele, Hajdinjak, Šarec in Grega Škorjanc.

Kamničani zaradi osvojenega četrtega mesta sicer štartajo z najslabše pozicije in zato z majhnimi možnostmi za osvojitev prvega naslova državnih prvakov, zato pa s toliko večjimi možnostmi za prodor v EVROPO, ki po osvojitvi četrtega mesta ne bi smel biti pod vprašanjem. Kamničani se sicer finančno zelo težko prebijajo skozi ligo in vas zato v imenu Odbojkarskega kluba Kamnik vabim na ogled zadnjih treh tekem v kamniško športno dvorano; mogoče se bo med vami našel kdo, ki bo imel posluh za velik uspeh Kamničanov in bo vanje tudi vložil, hkrati pa bo sebi in svoji dejavnosti zagotovil reklamo v Sloveniji kot tudi v Evropi.

Vrstni red po koncu dvokrožnega tekmovanja ni bil prav nič presenetljiv, saj so prvo mesto osvojili igralci Vilede, ki pa so bili vendarle premagani s strani Kanalcev, ki so na koncu osvojili tretje mesto za Olimpijo. Kamničani so morali v zadnji tekmi proti Salonitu – rezultat tekme med Fužinarjem in Viledo, ki je tudi odločal o lestvici, je bil že v naprej znan – osvojiti dva seta, kar pa proti razigranim Kanalcem ni bilo lahko. V prvem setu so bili boljši gostje, ki pa so se na koncu vendarle morali pošteno namučiti, da so set dobili. V drugem so imeli pobudo domači, a so set spet zelo tesno izgubili. Ko je že kazalo na polom, pa so se prebudili navijači in Kamničani so tokrat set dobili, a kot prva dva Kanalci, tesno. Tu moramo povedati, da je Kamničane ločila od šestega mesta samo točka, hkrati pa poudariti, da bi tudi domači s tremi točkami več v prvih dveh setih zmagali s 3:0. Četrti set je torej odločal o uvrstitvi naših, ki pa se niso dali, in so ga gladko dobili. Veselje je bilo neizmerno, tako da je bil tie break zgolj še formalnost.

Prva tekma na domačem terenu bo 28. 3. 1992 s Salonitom iz Kanala.

Aco Kramar

Občinsko prvenstvo v rokometu

V sredo, 19. 2. 1992, je potekalo vsakoletno občinsko rokometno prvenstvo za fante in dekleta rojene 1977 in mlajše.

Prvenstvo je potekalo v športni dvorani v Kamniku. Sistem tekmovanja je bil, da je vsaka ekipa igrala z vsako skupino.

REZULTATI: DEKLETA: OŠ F. Albrehta : OS Marija-Vera (1:5 1:7, OŠ F. Albrehta : OŠ T. Brejc (2:5) 5:9, OŠ T. Brejca : OŠ Mar ja-Vera (4:5) 9:7.

LESTVICA:

1. OŠ Toma Brejca	2	2	0	0	18:12	4 t
2. OŠ Marija Vera	2	1	0	1	14:10	2 t
3. OŠ Frana Albrehta	2	0	0	2	6:16	0 t

REZULTATI: FANTJE O Kamniškega bataljona : OŠ F. A brehta (0:9) 3:15, OŠ T. Brejc : OŠ Marija-Vera (4:6) 8:9, O Kamniškega bataljona : OŠ T Brejca (0:3) 2:8, OŠ Marija-Ver : OŠ Kamniškega bataljona (4:3 9:5, OŠ F. Albrehta : OŠ Marija Vera (4:2) 9:3, OŠ F. Albreht : OŠ T. Brejca (5:4) 10:8.

LESTVICA:

1. OŠ Frana Albrehta	3	3	0	0	34:14	6 t
2. OŠ Marija-Vera	3	2	0	1	21:22	4 t
3. OŠ Toma Brejca	3	1	0	2	24:21	2 t
4. OŠ Kamn. bataljona	3	0	0	3	10:32	0 t

Balinarji Virtusa o svojem delu

Nedavni občni zbor dupliških balinarjev je pokazal, kako znamo ceniti uspešno delo nekaterih športnih kolektivov. Čeprav je Virtus preteklo leto dosegel doslej svoj največji uspeh, saj se je njegova prva ekipa v I. slovenski ligi uvrstila na 3. mesto, druga ekipa pa na 5. mesto v drugi ligi LOBZ, so za svojo dejavnost od občinske športne zveze prejeli le 28.100 SLT. Torej so morali pretežni del stroškov pokriti sami s svojimi prispevki, s prostovoljnim delom, članarino itd.

Kljub, ki v državnem merilu dosega lepe uspehe, poleg tega pa razvija množičen šport in rekreacijo, pričakuje po mnenju udeležencev občnega zbora več razumevanja pristojnih institucij, ki odločajo o delitvi denarja za šport.

V načrtu dela za letos so si balinarji zadali nalogo urediti okolico balinišča, urediti nameravajo sanitarne prostore ob balinišču.

Posebno pozornost bodo letos namenili vključevanju mladine v delo kluba. Tudi letos bodo pripravili več že tradicionalnih balinarskih tekmovanj, ki se jih udeležujejo balinarji s širšega območja Slovenije.

F. S.

Organizatorja BK Virtus: Marjan Prelovšek in Milan Rutar

Izkušnje splošnega zdravnika v Kamniku

Obolevnost slovenskih in neslovenskih delavcev

Že dvanajst let delam kot splošni zdravnik v Zdravstvenem domu Kamnik. Vsak dan se srečujem s problemi v zvezi z bolniškim staležem. Ves čas opažam med pacienti veliko število Neslovencev, opazujem njihove številne stiske; zaradi njih se dostikrat obračajo tudi na zdravnika.

Neslovenci živijo v specifični situaciji v novem življenjskem okolju, ki gotovo vpliva na zdravstveno stanje, še zlasti na področju psihosomatskih bolezni in simptomov. Na zdravstveno stanje prebivalstva vplivajo naravni dejavniki (fizikalni, biološki, kemični), družbeni dejavniki (ekonomski, prosvetljenost, izobrazba, prehrana, stanovanje, kultura, religija, tradicija, način življenja . . .) in v veliki meri tudi duševna reakcija (kako so sprejeti pri nas, obvladanje jezika, razumevanje s sosedi, sodelavci, občutek ogroženosti, odrinjenosti, drugorazrednosti).

Ker sem predvideval, da Neslovenci obolevajo zaradi drugačnih bolezni in več kot Slovenci, in ker to v Sloveniji še ni bilo raziskano, sem se tega vprašanja lotil v svoji magistrski nalogi.

V občini Kamnik je živelo do konca leta 1989 malo manj kot 29.000 prebivalcev. V Kamniku je bilo zaposlenih 10.549 (v družbenem sektorju), okrog 2500 delavcev pa je bilo zaposlenih zunaj naše občine. V gospodarstvu je bilo zaposlenih 9316 delavcev. Delovnih organizacij v družbenem sektorju, ki so imele vsaj 50 zaposlenih, je bilo 17. Izmed teh sem po naključnem izboru izbral štiri delovne organizacije: Titan, Graditelj, Eta in Utok.

Graditelj je imel takrat 332 zaposlenih, pretežno moških, 52,1% Neslovencev. To so gradbeni delavci, večinoma živijo ločeni od svojih družin v samskem domu. Zadnji organiziran topel obrok imajo na delu, imajo pa možnost kuhanja. Po naključnem izboru sem izbral 40 Neslovencev, ki so največ kvalificirani delavci, tem pa sem poiskal pare med Slovenci v Graditelju na približno enakih delovnih mestih, enake izobrazbe, spola, starosti, s približno enako dolgo delovno dobo. Razlika med njimi je bila samo v narodnosti in načinu življenja.

Na enak način sem dobil v Utoku (tam je 31. XII. 1989 delalo 24,7% Neslovencev) 90 Neslovencev in Neslovenk in enako število Slovencev in Slovenk, v Eti 30 Neslovenk in 30 Slovenk (v Eti je delalo 21,9% Neslovenk) in v Titanu 160 Neslovencev(−enk) in 160 Slovencev(−enk) (v Titanu je bilo 17,9% Neslovencev. Ocenjujem, da je bilo v Kamniku v decembru 1989 približno 15% delavcev oziroma delavk, ki niso bili Slovenci.

Tako sem dobil vzorec 320 Neslovencev in 320 Slovencev. Pogoj za vse je bil, da so vsaj od 1. I. 1985 do 31. XII. 1989 delali v sedanji delovni organizaciji, Neslovenci so torej vsaj 5 let že bili v Sloveniji ob koncu leta 1989.

V delovnih organizacijah sem dobil podatke o narodnosti delavcev iz vzorca, o načinu življenja (samski, živijo z družino, živijo ločeno od družine) in o skupni delovni dobi. Za teh 640 delavcev sem pregledal zdravstvene kartoteke od 1. I. 1985 do 31. XII. 1989 in ugotavljal, kolikokrat so bili v bolniškem staležu, kako dolgi so bili ti staleži in zakaj – vzrok bolezni.

Posebej sem obravnaval psihosomatske bolezni oziroma simptome, ki sem jih razdelil na 2 skupini:

I. skupina: rana na želodcu, dvanajstniku, slabost, bruhanje, bolečine želodca . . .

II. skupina: zvišan krvni pritisk, hitro utripanje srca, aritmija srca, glavoboli, migrene, vrtoglavice – vse brez organskega vzroka.

Paciente sem razdelil na 5 starostnih skupin in glede na spol in način življenja. Razdelil sem jih tudi na skupino, ki dela in živi tukaj do 7 let in nad 7 let, do 9 let in nad 9 let – zaradi ugotavljanja adaptacije.

Podatke sem računalniško obdelal v delovni organizaciji Titan, grafično pa na Univerzitetnem inštitutu za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani.

Trajanje odsotnosti sem razdelil v tri kategorije, prav tako tudi pogostost in s testom hi^2 ugotavljal statistično signifikantne razlike med Neslovenci in Slovenci.

Mentor naloge je bil prof. dr. Saša Cvahte.

Važnejši zaključki raziskave

V Kamniku je več delavcev iz BiH kot v Sloveniji na sploh, a manj Hrvatov.

Pri vseh boleznih skupah je pogostost odsotnosti z dela pri Neslovencih 1,51-krat višja kot pri Slovencih, pri psihosomatskih boleznih pa celo 2,67-krat višja. Bolniški stalež je pri vseh boleznih pri Neslovencih 1,30-krat višji kot pri Slovencih, za psihosomatske bolezni pa 3,55-krat višji. Razlike so statistično pomembne. BS = pogostost × traj./365

Vzroki izostajanja z dela so med Neslovenci in Slovenci precej skladni

Pri Neslovencih je važnejši vzrok odsotnosti z dela zaradi psihosomatskih bolezni I. skupina (bolezni prebavil), pri Slovencih pa II. skupina (glavobol, migrena, vrtoglavica, težave s strani srca).

Pri Neslovencih je 13,3% bolniškega staleža zaradi psihosomatskih bolezni, pri Slovencih le 5,1%.

Bolniški stalež za vse bolezni in za psihosomatske bolezni od 1985 do 1989 raste pri Neslovencih in Slovencih. Narasel je v teh petih letih pri Neslovencih za 89%, pri Slovencih pa za 84%.

Pri starostni skupini 45 do 54 let (najstarejša opazovana in statistično obdelana skupina) ni več statistično pomembnih razlik med Neslovenci in Slovenci niti v trajanju niti v pogostosti odsotnosti z dela pri nobeni skupini bolezni. Verjetno je prišlo do adaptacije Neslovencev. Pri tej starostni skupini so važnejši vzrok odsotnosti zaradi psihosomatskih bolezni pri Neslovencih bolezni I. skupine (enako kot pri Slovencih).

Pri Neslovencih, ki so ločeni od družine, so pomemben vzrok odsotnosti z dela bolezni prebavil. Pri njih je tudi najvišja pogostost in trajanje odsotnosti zaradi psihosomatskih bolezni. Moški (Neslovenci) so več kot Slovenci odsotni zaradi bolezni prebavil in petkrat več zaradi duševnih motenj, moški Slovenci pa so bolj odsotni zaradi mišično kostnih bolezni.

Neslovenci z do 7 let delovne dobe v sedanji delovni organizaciji imajo 35,8% višji bolniški stalež kot Slovenci, pri delovni dobi nad 7 let pa le še 28,8%. Vzroki odsotnosti so v drugi skupini veliko bolj enotni kot v prvi.

Bolezni prebavil so pomemben vzrok odsotnosti v prvi skupini, ne pa več v drugi skupini. V prvi skupini je bolniški stalež Neslovencev zaradi psihosomatskih bolezni 7,17 krat višji kot pri Slovencih, pri drugi skupini pa le še 2,71 krat.

V drugi skupini se odsotnost z dela zaradi psihosomatskih bolezni pri Neslovencih tudi absolutno zniža, pri Slovencih pa se zviša.

Ko opazujemo skupini delavcev Neslovencev in Slovencev z do 9 in nad 9 let delovne dobe v sedanji delovni organizaciji, so razlike minimalne. Očitno je ravno obdobje od 5 do 7 let tisto, ko pride pri Neslovencih do adaptacije in se kazalci negativnega zdravja pri njih precej približajo tistim pri Slovencih.

Pet let brez vsakega bolniškega staleža je bilo 3,4% Neslovencev in 7,2% Slovencev; več kot štirikrat pa je bilo v bolniškem staležu ta čas 69,1% Neslovencev in 53% Slovencev.

Sklep

Neslovenci so zdravstveno rizična skupina prebivalstva. Ugotovimo delno adaptacijo pri njih po nekaj letih (5-7) bivanja pri nas.

Skupina tistih, ki živijo ločeno od svoje družine, je najbolj rizična.

Predlogi in ukrepi

Potrebno bi bilo skrbeti za dvig standarda Neslovencev (bivanje, komunalna ureditev, zdravstvena prosveta, topla prehrana). Potrebni bi bili pogostejši preventivni pregledi imigrantov zlasti v prvih letih dela pri nas in po 40. letu starosti. Posvetiti bi se morali zlasti psihosomatskim boleznim.

Sedaj, ko imamo Slovenci svojo državo, je seveda ta problem veliko manj aktualen in se bo sčasoma uredil. V bivši Jugoslaviji imigrantske politke nismo imeli, v Sloveniji jo imamo. Zaposlovanje delavcev iz drugih držav se je ustavilo ali vsaj zelo zmanjšalo, precej Neslovencev je iz Slovenije odšlo, veliko pa jih je prevzelo slovensko državljanstvo in se bodo v pogledu zdravstvenih lastnosti adaptirali.

Zahvala

Rad bi se zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri moji raziskavi, še zlasti kolektivu Zdravstvenega doma Kamnik, ki mi je delo omogočil, in g. ing. J. Kaduncu iz Titana za njegovo računalniško obdelavo.

mag. DRAGOTIN AHLIN, dr. med., specialist spl. medicine

Program planinskega društva

Izleti, ture, prireditve, akcije

Marec: 27. 3. Občni zbor PD Kamnik
April: 11. 4. Spominski pohod na Rašico
Maj: 1–3. 5. Mladinski tabor v Beli
9. 5. Pot spominov Ljubljana
10. 5. Pohod na Blegoš
17. 5. Rokovnjaški pohod (nočni)
30. 5. Naskok na Stol
– Tekmovanje pionirjev na plezalni steni
Junij: 6. 6. Trim pohod očiščevalna akcija na Veliki planini
19. 6. Vzpon na Opoldansko špico – Italija možnost ogleda Višarij
Julij: 4. 7. na Mokrico–Kompotelo–Koren
18.. 7. Dan Kamniških planin na Koroškem sedlu
Avgust: 15. 8. Kokrško sedlo–Savinjsko sedlo, Grintavec
23. 8. Trim pohod in očiščevalna akcija na Kamniškem sedlu
September:
začetek meseca: Zahtevna tura: Vrata–Bovški Gamsovec – Pogačnikov dom, Škrlatica–Vrata
13. ali 21. 9. Srečanje planincev – kraj bo določen naknadno
27. 9. Trim pohod in očiščevalna akcija na Kokršem sedlu
– tekma članov AO na plezalni steni
Oktober
– Zaključni izlet PD Kamnik
– nogometna tekma AO na Korošici
November: 7. 11. Pot spominov NOB Kamnik
December: 20. 12. Pohod na Kostavsko planino
– tekma članov AO na plezalni steni

S. Š.

Vodenje računovodskih storitev in poslovnih knjig za podjetja in obrtnike.

Ponudbe pod »Strokovnost« pošljite na uredništvo Kamniškega občana.

Rdeči križ sporoča

Število beguncev v kamniški občini

Po zadnjih podatkih občinske organizacije RK Kamnik je v kamniški občini še 30 beguncev. To število se zmanjšuje in se za povratek pripravljajo še nekateri.

Posebno sporočilo beguncem

Rdeči križ Slovenije sporoča, da nas je Urad za migracijo, lokalne vlade in etična vprašanja avstralske ambasade s sedežem na Dunaju obvestil o posebnem programu pomoči državljanom bivše Jugoslavije, ki so bili prisiljeni zaradi vojnih dogodkov zapustiti svoje domove.

Program je oblika pomoči vsem, ki se žele namestiti pri svojih sorodnikih, stalno naseljenih v Avstraliji in bo trajal samo **do 30. aprila 1992.**

Osebe, ki se želijo nastaniti tudi pri svojih sorodnikih v Avstraliji, morajo poleg drugega izpolnjevati tudi nekaj osnovnih pogojev:

a) biti državljani Hrvaške, Slovenije ali Jugoslavije

b) biti evidentirani kot begunci pri Rdečem križu ali drugem pristojnem organu

c) imeti v Avstraliji nastanjene sorodnike, ki so jim pripravljeni izstaviti garantno pismo

d) jim ni omogočeno nadaljevanje normalnega življenja v kraju stalnega bivališča

Vse podrobnejše informacije lahko begunci dobijo pri občinskih organizacijah Rdečega križa v Sloveniji ali zbirnih centrih za begunce, kjer jim bodo posredovani tudi potrebni formularji.

Izpolnjene vloge in drugo potrebno dokumentacijo bodo begunci lahko posredovali Rdečemu križu Slovenije ali avstralski ambasadi z naslovom: Australien Embaay Mihration Office A-1040 Wien Mattiellie strasse 2–4. Fax 513 2908, tel. 512 8580.

Prosimo, da vsi zainteresirani upoštvate, da je program časovno omejen in da je kot zadnji rok naveden 30. april 1992. Zaželeno pa bi bilo, da bi vloge oddali **do 30. MARCA 1992.**

Krvodajalska akcija

V dneh od 16. do 18. marca je bila organizirana krvodajalska akcija za občino Kamnik.

Na odvzem krvi je prišlo 885 krvodajalcev iz KS, delovnih in drugih organizacij, iz ŠENSRM in drugih okolij.

Pomoč žrtvam ob potresu v Turčiji

Zadnji katastrofalni potres v Turčiji je povzročil veliko materialno škodo in veliko žrtev. V akcijo zbiranja pomoči se vključuje tudi RK Slovenije.

Rdeči križ Kamnik prosi prebivalce za denarno pomoč, delovne organizacije pa tudi materialno pomoč. Denarno pomoč naj darovalci nakažejo na račun Slovenije RK, št. 50101-678-51579, s pripisom »za pomoč Turčiji«.

STANE SIMŠIČ

Zanimanje za športno rekreacijo narašča

Športno-rekreacijske dejavnosti so sestavni del človekovega življenja in večkrat nenadomestljiv element relaksacije po napornih delovnih dnevih, socializacije oziroma druženja s starimi in novimi znanci, pa tudi pridobivanja prepotrebne življenjske kondicije. Vsega tega se v Športni zvezi zavedamo, zato v okviru finančnih in organizacijskih zmožnosti skrbimo za kontinuirano športno življenje naših občanov in skupin, ki si to želijo.

1. Prioriteta na športno-rekreacijskem področju so vsekakor otroci, in to tako predšolski kot šoloobvezni. Za predšolske, ki smo jih razdelili v dve skupini od 3 do 5 let in predšolske od 6 do 7 let), ob sredah in petkih organizirano vadbo vodi Irena, za šolske pa v smislu neke vrste dodatnega pouka športne vzgoje pod okriljem Športne zveze deluje HAPPY – M, ki ga vodi Miha.

2. Pozoren bralec je v tem časopisu že zasledil naša povabila na razne oblike rekreacije in aerobike. Od februarja dalje poteka drugi ciklus vaj iz aerobike in rekreacije, ki jih vodijo naši zdaj že poznani voditelji: Marjeta, Helena, Mateja in Franci. Ker je bilo v prvem zimskem ciklusu od novembra do konca januarja mnogo deklet in žena vključenih v eno samo skupino aerobike, smo v drugem ciklusu (februar–april) pripravili tri skupine in tako primerno prerazporedili včasih celo preveč natrpano skupino. Posamezne skupine so odprtega značaja, in se jim vsakdo lahko priključi kadarkoli oziroma ne katerikoli vaji.

Za dekleta in žene, ki se navdušujejo za drugačne oblike vadbe, prav tako že drugič zaporedoma v spomladanskem ciklusu organiziramo rekreacijsko vadbo, ki se kar precej loči od aerobike, ponavadi pa se konča z igrami z žogo.

3. Ker skupino aerobike in rekreacije praktično stoodstotno zapolnjujejo dekleta in žene, smo na športno-rekreacijskem področju morali nekaj ponuditi tudi moškemu delu prebivalstva. Ti so svoj motiv našli v tekmovalno naravnanih občinskih rekreacijskih ligah.

Košarkarska se je končala že konec januarja. Prijavljenih dvajset ekip je odigralo kar 66 tekem (vsaka z vsako), daleč najboljši v ligi pa so bili igralci KK KOMENDA, ki so, ob tem da so pometli z vsemi svojimi nasprotniki, za nameček ob zaključku lige še brez težav premagali selekcijo lige. Rezultat je bil 74:63 (42:29), najboljši strelec pa Logar (Komenda), ki je bil tudi najboljši strelec lige.

Takoj po koncu košarke smo v Športni zvezi razpisali občinsko ligo v malem nogometu, na razpis pa se je prijavilo deset ekip. Razdelili smo jih v dve skupini, s tem ligo končali v razdobju enega meseca in tako praktično upoštevali želje tistih ekip, ki so imele v svoji sestavi aktivne nogometaše, ki imajo v marcu obveznosti do svojih klubov.

V prvi, bolj izenačeni skupini je zmagala ekipa PIZZERIE BALOH pred NEVLJAMI I in KIK, v drugi pa so prevladovali igralci ŠMARCE AP KOTNIK, ki so predtekmovanje končali brez poraza, pred ŠD ŠMARTNO in MLADINSKIM CENTROM.

V sistemu razigravanja od 1. do 10. mesta pa je potem prišlo do manjših presenečenj, saj se obe prvouvrščeni ekipi nista uvrstili v veliki finale. Pizzeria Baloh je izgubila s ŠD Šmartno (1:3), Šmarca AP Kotnik pa z Nevljami I (1:5).

V velikem finalu so nato Nevljanci brez večjih težav ugnali ŠD Šmartno (4:0), veliko bolj zanimivo pa je bilo srečanje med Pizzerio Baloh in Šmarco AP Kotnik. Pizzeria je še tri minute pred koncem vodila z 1:0, potem pa na hitro prejela dva zadetka, in je tretje mesto pripadlo Šmarci AP Kotnik, ki je pred razigaravanjem veljala za velikega favorita.

Končni vrstni red občinske rekreacijske lige v malem nogometu je bil:
1. NEVLJE I, 2. ŠD ŠMARTNO, 3. ŠMARCA AP KOTNIK, 4. PIZZERIA BALOH, 5. MLADINSKI CENTER, 6. KIK, 7. OBRATNA ZBORNICA, 8. NEVLJE II, 9. ŠD TUHINJ, 10. ŠD KOMENDA
Najboljši strelec lige je bil Šarec, ki je mrežo zadel dvanajstkrat.

In še eno obvestilo. Aprila se začenja občinska rekracijska liga v odbojki za ženske in moške. Ker je odbojka prav priljubljen šport, organizator (Športna zveza) pričakuje primerno velik odziv na razpis.

V prihodnjem obdobju nameravamo v Športni zvezi s takšnimi in podobnimi kontinuiranimi akcijami čimbolj povečati število vadečih in tekmujočih otrok, občank in občanov kamniške občine.

OLAF GRBEC

Človek potrebuje človeka

To je geslo letošnje postne akcije slovenske Karitas. Vsi, ne glede na ideološko prepričanje, samo povabljeni, da bi si v okolju, v katerem živimo in delamo, prizadevali za prijaznejše sožitje. Živimo v času naglih sprememb, ko se mlada slovenska država postavlja na lastne noge. Vedno več posameznikov in družin se bori za preživetje, v ospredje prihajajo problemi osamljenosti, brezposelnosti, malodušja, občutka nemoči in nepotrebnosti, zatekanje v raznovrstne omame... In kakšen je moj odnos do teh problemov in soljudi, s katerimi živim ali se z njimi vsakodnevno srečujem? Pogosto govorimo o solidarnosti na vseh področjih, včasih pa se zdi, da smo lažje solidarni z ljudmi, ki so daleč in jih ne poznamo, kot s tistimi, ki so vsak dan okoli nas. Biti solidaren do koga, ki je v stiski, pa naj je to zakonec, lastni otrok, sosed, sodelavec v službi ali begunec, ki je trenutno v moji bližini, pomeni s srcem sprejeti del njegovega bremena nase. To je torej osebni notranji odnos s konkretnim človekom, ki je v stiski.

– solidarnost v družini

Veliko časa in pozornosti posvečamo službi, razvedrilu, izobraževanju, prijateljem, televiziji; prav je tako, toda za izčrpen in iskren pogovor s svojim zakoncem, otrokom ali morda že postaranimi starši prevečkrat zmanjka časa, energije in volje. Pa ni potrebno veliko, že majhne vsakodnevne pozornosti neverjetno veliko prispevajo k boljšemu vzdušju v družini. Ljubezen in spoštovanje v družini sta za vse njene člane trajna šola sprejemanja drugačnosti in nepopolnosti svojih najbližjih. Le zrela starševska ljubezen zmore sprejemati novo življenje, mu omogočiti rast in razvoj ter mu ob primernem času dovoliti, da se osamosvoji.

– solidarnost med sosedi in na delovnem mestu

Čudovito je imeti dobre sosede in sodelavce, pa velikokrat tarnamo, da so nemogoči. In kaj smo sami naredili, da bi nam bilo prijetneje? Zaupanje med sosedi in sodelavci se bo razvijalo in poglabljalo, če bomo sami pripravljeni dobronamerno pomagati v potrebi in graditi pristne medčloveške odnose. Ne poudarjajmo tujih napak, tudi sami jih imamo, raje drugim iskreno privoščimo dobro, pa bomo sadov tega deležni tudi sami. Morda se premalo zavedamo, da samo sposobnosti in strokovna izobrazba pri našem delu niso dovolj, pomembna sta tudi motivacija in osebni odnos do dela in sodelavcev.

– solidarnost do materialno ogroženih

Zemlja je naša skupna mati, rodi za vse, ne glede na raso, nacionalno in ideološko pripadnost, družbeni ugled... Mnogo je objektivnih in subjektivnih razlogov, zakaj imajo nekateri dobrin v izobilju, drugi pa se borijo za golo preživetje. Ko dajemo pridelek svojega trdega dela človeku, ki je v stiski, naj to ne bo le miloščina, ampak notranji globlji odnos do njega. V tem procesu, ki nas duhovno osrečuje in plemeniti, tudi sami prihajamo do novih življenjskih spoznanj. Ne obsojajmo ljudi, ki so v stiski, da so leni in nesposobni, kajti prav vsak izmed njih ima svojo življenjsko zgodbo in zelo tehten razlog za situacijo, v kateri se je znašel.

– solidarnost med narodi

Vojna na Hrvaškem je pognala veliko ljudi tudi v Slovenijo – kot begunce. Ti so nam že nekaj mesecev velika šola sprejemanja drugačnosti, velikodušnosti in potrpežljivosti. Zrelost in veličina nekega naroda se kaže tudi v strpnem in humanem odnosu do tujcev oziroma drugčanih ljudi po poreklu, narodnosti, kulturi, veri... Vsak dan se srečujemo z njimi, sprejemajo jih kot sebi enake ljudi.

– vzgoja nas samih za solidarnost

Pomlad prebuja življenje v naravi. Vse na nek način začenja znova. Ko sadjar obrezuje drevje, skrbno pretehta vsako svojo rez in tako vzdružuje optimalno razmerje med rastjo in rodnostjo drevesa. Post nas vabi, naj znova pretehtamo in kritično ocenimo svoj odnos do bližnjih in vzpostavimo novo ravnotežje med materialnimi in duhovnimi vrednotami. Učimo se ljubiti sebe in svoje najbližje, razvijajmo svoje talente, da bomo lahko s svojimi sposobnostmi pomagali človeku v stiski; naučimo se dajati in deliti darove zemlje ali svoj zaslužek s tistimi, ki teh darov ne prejemajo... Ne čakajmo na jutri, začnimo še danes med ljudmi, s katerimi živimo in delamo!

za medžup. Karitas Kamnik
BRANE KNEHTL

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ KAMNIK

VABIMO VAS...

PETEK, 27. marca, ob 20. uri
Velika dvorana kina »Dom«, Kamnik
BARILLONOVA POROKA (Georges Feydeau)
GLEDALIŠKA SKUPINA »POD MOSTOM«, SENŠRM KAMNIK
Režija: Tina Romšak

PETEK, 27. marca, ob 19.30
Osnovna šola Tunjice
KONCERT Tunjiškega okteta in MePZ Mavrica, Srednja vas

SOBOTA, 28. marca, ob 20. uri
Dvorana Veronika, Kamnik
KONCERT MePZ Titan in Komornega moškega zbora Davorin Jenko iz Cerkelj

NEDELJA, 29. marca, ob 16. uri
Kulturni dom, Motnik
MIKLOVA ZALA (Jakob Sket, prir. Fran Žižek)
GLEDALIŠKA SKUPINA KD MOTNIK
Režija: Jože Semprimožnik

PETEK, 3. aprila, ob 20. uri
Velika dvorana kino »DOM«, Kamnik
KONCERT MoPZ Lira in MoPZ Lek

PONEDELJEK, 6. in TOREK, 7. aprila
Velika dvorana kina »DOM«, Kamnik
REVIJA OTROŠKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN GORENJSKE
Gostovanjski »maraton« enajstih izbranih gledaliških predstav s pričetkom vsak dan ob 10. uri. Prvi dan bo odigranih šest predstav, drugi dan pa pet. Predstave so primerne za predšolske otroke (zato v torek odpadejo Igrarije v dvorani Veronika) in šolarje.

Vstopnine ni!
VABLJENI!

BB elektronika
Kamnik
Novi trg 17
tel. 832-020
SERVIS:
računalniške opreme, TV-VIDEO,-AUDIO, gospodinjskih aparatov
PRODAJA IN MONTAŽA:
računalniške opreme, telefaxov, fotokopirnih strojev, hišnih brezžičnih alarmnih naprav.

ELEKTRO SERVIS
Marjan Plemeniti
Vrhoplje 73
Tel. 831-058
POPRAVILO
pralnih strojev, bojlerjev, gospodinjskih aparatov, napeljava in popravilo elektro inštalacij in montaža telefonskih central Iskra Selecom.

OBVEZNO CEPLJENJE PSOV PROTI STEKLINI

6. 4. ob
8. uri Motnik, pri Flegarju
9. uri Špitalič, pri trgovini
10. uri Zg. Tuhinj, pri Kavsarju
11. uri Laze, pri pošti
11.30 Šmartno, pri Hvaletu
12.30 Pšajnovica, pri Pestotniku
13. uri Veliki Rakitovec, pri Žibertu

7. 4. ob
8. uri gostilna Zlata kaplja v Soteski
8.30 Sela, pri Spruku
9. uri Srednja vas, pri Ustanku
10. uri Velika Lašna, pri Zalazniku
10.15 Vranja peč, pri šoli
10.30 Sp. Palovče, pri Kladniku
10.45 Zg. Palovče, pri Remsu

8. 4. ob
8.30 Šmarca, pri Jermanu
9. uri Volčji Potok, pri zbiralnici mleka
10. uri Tunjice, pri Jamovcu
11. uri Godič, pri Hribarju

9. 4. ob
8. uri Komenda, pri Kramarju
9.30 Moste, pri mlekarni
11. uri Križ, pri Čubru
12. uri Podgorje, pri Rožmanu

10. 4. ob
8. uri Sp. Stranje, pri Pernetu
9. uri Kregarjevo, pri Prodniku
10.30 Krivčevo, pri Jurčku
11.30 Gozd 4, pri Francu Spruku
12. uri Černivec, pri gostilni

11. 4. ob
8. uri Nevlje, pri Novaku
9.30 do 11.30 VZ ljubljanske regije, DE Kamnik

13. 4. ob
8. uri Motnik
8.45 Laze
9.15 Srednja vas
10.15 Komenda
11. uri Šmarca
11.45 Kregarjevo
12.15 Kamnik, pri Zavodu

Breje in doječe psice bomo cepili po odstavitvi.

VETERINARSKI ZAVOD

MALI OGLASI

Usnjen suknjič št. 48–50 in telovnik za narodno nošo ugodno prodam. Hočevar, Drnovškova 14, Mekinje.

Šivam in popravljam oprano perilo in oblačila. Naslov v uredništvu.

Športno kolo, na 10 prestav in otroško kolo BMX, prodam. Tel. 832-020.

Inštruiram matematiko in kemijo za osnovne in srednje šole. Tel. 832-057.

Oddam kmečko hišo in gospodarsko poslopje v Šmartnu v Tuhinju. Tel. 831-918.

V Kamniku najamem manjši prostor za mirno obrt. Tel. 832-339.

Zazidljivo parcelo 1333 m² v Črni pri Kamniku prodam za 16.000 DEM. Tel. 811-459.

Prodam hišo 9×12, IV. faza. Ponudbe na uredništvo Kamniškega občana pod »Lepa lokacija«.

Jarčke, grahaste in rjave, prodam. Zalaznik, Srednja vas 20, tel. 847-103.

Štedilnik TOBI Gorenje, malo rabljen, prodam. Mihelič, Jenkova 4, tel. 831-021 (dopoldne).

OGLAŠUJTE V KAMNIŠKEM OBČANU

JEANS CLUB PALMAS
na Steletovi 25 (nasproti SGK)
– EKSKLUZIVNO: barvne kavbojke in jakne diesel
– pajkice, klinaste hlače
– trenirke
– ženske jakne PARKA
PO ZELO UGODNIH CENAH!
Odprto od 13. do 19. ure, ob sobotah od 8.30 do 12.30.
PALMAS PALMAS PALMAS

Marka
BOUTIQUE MODNIH TKANIN
Fužine 6, Kamnik
(nasproti Diskonta Kočna)
Tel. 832-994

MODA JE MARKA

Odprto od 8. do 19. in ob sobotah od 8. do 13. ure.

40 let
NAPREDEK
DOMŽALE

VSEM CENJENIM KUPCEM SE OB NAŠEM JUBILEJU ZAHVALJUJEMO ZA USPEŠNO SODELOVANJE.

TUDI V NAPREJ BOMO VESELI VAŠEGA OBISKA!

Obiščite nas, pri nas je vedno nekaj novega

Na željo kupcev podaljšujemo akcijo KONČNO NEKAJ ZASTONJ do 30. 6. 1992

Končno nekaj zastonj!

v Metalkini blagovnici Kamnik

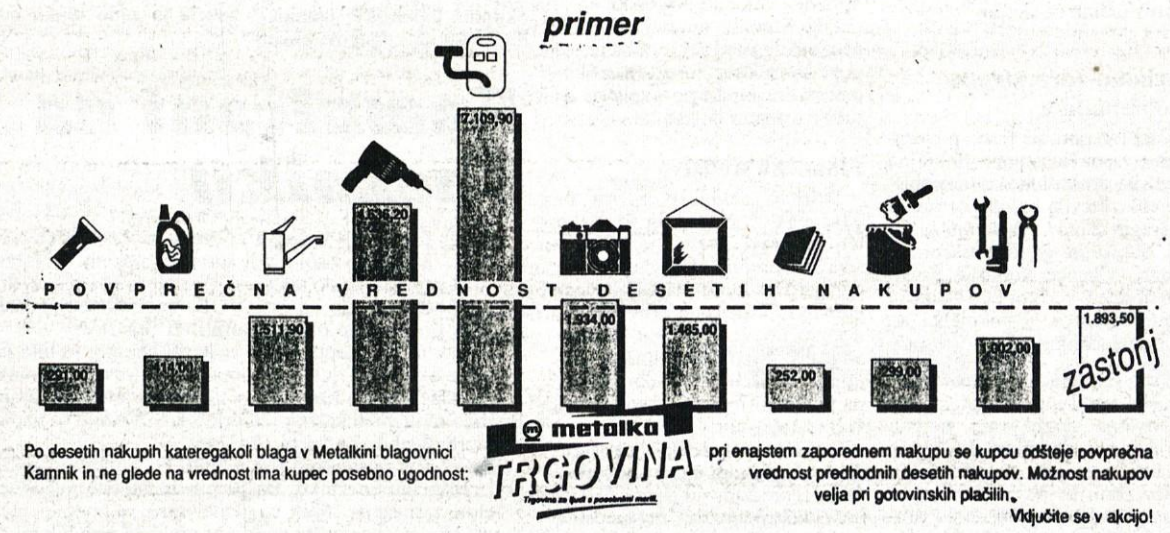

Po desetih nakupih kateregakoli blaga v Metalkini blagovnici Kamnik in ne glede na vrednost ima kupec posebno ugodnost:

metalka TRGOVINA

pri enajstem zaporednem nakupu se kupcu odšteje povprečna vrednost predhodnih desetih nakupov. Možnost nakupov velja pri gotovinskih plačilih.

Vključite se v akcijo!

SKZ-LS na Kamniškem

vabi člane in simpatizerje

na letni občini zbor

v nedeljo, 29. 3. 1992, ob 10. uri v Tunjicah na Kosirnikovi kmetiji (kmečki turizem).

Ob materinskem dnevu, 25. marcu, na praznik Marijinega oznanjenja pa iskrene čestitke vsem materam.

RAČUNOVODSKE STORITVE

Opravljamo računovodske storitve za obrtnike in podjetja.

Informacije: Steletova 8, Kamnik

Telefon št. 816-211, interna 223 ali 811-067

OBVESTILO

Občinski odbor Združenja borcev NOV Kamnik

obvešča

da se bo pisarna s 1. aprilom preselila v pritličje občine Kamnik, soba št. 6, desni hodnik.

Od tega dne dalje bo tudi nova telefonska številka: 831-468.

VABILO

Vabimo vas na zbor krajanov krajevne skupnosti Kamnik – Novi trg v ponedeljek, 30. marca 1992, ob 19. uri v prostorih Srednješolskega centra

soba 21 ali 22 v severnem traktu zgoraj

Predlagamo obravnavo naslednjih točk:

1. **Pregled porabe zadnjega samoprispevka v petih letih, izid referenduma za novi samoprispevek 9. 6. 1991 in pregled opravljenega dela v zadnjem letu**
2. **Načrtovane naloge krajevne skupnosti**
3. **Preimenovanje ulic in naselij v krajevni skupnosti (predlog občinske komisije).**

Na zbor vabimo tudi graditelje novih hiš, prihodnje krajane naše KS.

Predsednik sveta KS Kamnik – Novi trg
Janez Benkovič

KLIMAT

Proizvodni program

- **klimatske naprave**
- **elementi za sisteme z variabilnim volumenskim pretokom**
- **enote za izrabo odpadne toplote**
- **lamelni toplotni menjalniki**
- **radialni ventilatorji**
- **sončni kolektorji**
- **hladilni stolpi**
- **evaporativni zračni hladilci**

Telefon 061 345 277, 061 345 288, fax 061 349 701
LJUBLJANA – SLOVENIJA

Polagamo in izdelujemo vse vrste umetnega kamna, keramike in cvetlična korita.

Stane ROKAVEC in Dušan ŠKRLJ

Pšajnovica 5, tel. 847-030

SERVISNA DELAVNICA

tel. 811-528

KVALITETNO IN PO KONKURENČNIH CENAH

IZVAJAMO NASLEDNJA DELA:

- **celotna izvedba vodovodnih instalacij za vse novogradnje in adaptacije,**
- **celotna izvedba instalacije centralne kurjave za novogradnje in adaptacije,**
- **servisiranje in popravila vodovodnih instalacij ter centralne kurjave.**

Dela lahko izvajamo z našim materialom brez prometnega davka.

Vse informacije in izdelava ponudb:
SERVISNA DELAVNICA – telefon št. 811-528
Steletova 8, 61241 KAMNIK

ZAHVALA

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druži nas.
So vezi močnejše.
Brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas.

*

Ko je srčna bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le srce nemo kliče,
zakaj tebe draga mama – ni!

V 80. letu starosti je 13. marca 1992 tiho odšla naša draga mama in stara mama

MARIJA ZUPANČIČ

iz Doma upokojencev Kamnik

Vsem, ki ste nam v neizmerni bolečini stali ob strani, izrekli sožalja, mami podarili cvetje in jo v tako velikem številu pospremili v njen zadnji dom na ljubljanskih Žalah, iskrena hvala. Posebej hvala pevcem Solidarnosti za občuteno zapete žalostinke, patru Franciju Pivcu za ganljive besede v slovo in lepo opravljen pogrebni obred ter gospe Mariji Lavrič za poslovilni govor. Hvala gospodu Toriju iz Litije za vse, kar je dobrega storil za našo mamo.

Žalujoči: hčerka Vera Mejač
v imenu njenih osmih otrok z družinami

V Kamniku, marca 1992

ZAHVALA

28. februarja 1992 je ugasnilo življenje naše drage mame, stare mame in prababice

ANTONIJE POZNIK

iz Kamnika, J. Zupana 4

Vsem prijateljem, znancem, sosedom, Društvu upokojencev, ZB Kamnik, in pevcem Solidarnosti, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, iskrena hvala. Hvala za vsa izražena sožalja, podarjeno cvetje in govorniku Cirilu Merčunu za občutene besede o njeni življenjski poti, na kateri je bilo več trnja kot rož.

V imenu vseh njenih hčerka Milica

Kamnik, Ljubljana, Zagreb

ZAHVALA

Ob smrti drage sestre in tete

TEREZIJE ROMŠAK

rojene ISKRA
iz Zduše 1, Kamnik

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, poklonjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo pevcem za zapete žalostinke, govorniku Društva upokojencev, domačemu župniku in bratrancema Štefanu in Pavletu za opravljeno mašno daritev in pogrebni obred. Topla zahvala vsem, ki ste se je spomnili v času njene bolezni in molili zanjo. Še enkrat hvala vsem.

Žalujoči vsi njeni

Marec 1992

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, pradedek, brat in stric

FRANC SEMPRIMOŽNIK

z Malega Rakitovca 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem CER Kamnik, Papirnici Količevo in VVZ Andersen v Ljubljani za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Lepa hvala gospodu župniku za ganljive besede ob slovesu in lepo opravljen pogrebni obred.

Vsi njegovi žalujoči

Rakitovec, Kamnik, Vir, Ljubljana, februar 1992

Uspešna leta dela

Društva upokojencev Kamnik

Delo Društva upokojencev Kamnik v obdobju od 1988. do 1992. leta je bilo zelo pestro, zanimivo in učinkovito. Društveni organi so si prizadevali, da bi vse naloge pravočasno in uspešno izpolnili. V teku zadnjih štirih let so nastale korenite družbenopolitične spremembe. Pokojninska zakonodaja se je spreminjala, gmotni položaj se je izboljševal v začetku, se kasneje stabiliziral, v zadnjem času pa hitro nazaduje in se slabša. Vsi ti in drugi dejavniki so vplivali na delovanje društva, pa niso imeli slabih posledic na dinamiko in množičnost.

Aktivnosti društva je moč razdeliti na več samostojnih in med seboj prepletajočih se dejavnosti. Med pomembnejše sodijo:

Povezovanje članstva v društveno življenje

V DU Kamnik je včlanjena velika večina upokojencev, premiki v delu pa so opazni in razveseljivi. V društvu je bilo 1987. leta povezanih 3268 članov, konec leta 1991 pa 2817. Takšen porast je plod dela delegatov oziroma članov skupščine društva iz krajevnih skupnosti. Na včlanjevanje pa je vplivala tudi zelo razvita dejavnost na številnih delovnih področjih.

Športno rekreativna dejavnost

Podatki kažejo, da so se člani radi odzivali na organizirane oblike dela in izrabe prostega časa. V letu 1991 je bilo na avtobusnih izletih 996 članov, na mini počitnicah v Izoli 88 članov, na planinskih turah in pohodih 324 članov, na kolesarskih izletih 436 članov itd. Podobno stanje je bilo v vseh teh letih in kaže tendenco rasti, izjema je le leto 1991, ko je na te dejavnosti vplivala tudi splošna situacija (vojna), deloma pa vpliva na množičnost tudi gmotni položaj, posebno v zadnjih letih.

Športno rekreativna dejavnost je privabljala največ upokojencev zato, ker so se lahko vključevali v sebi primerne oblike rekreacije. Močno je razvito kegljanje, balinanje. Izletništvo je postalo najbolj množično. Številna srečanja so bila dobro obiskana. Pohodi po kamniški in domžalski Poti spominov NOB so postali tradicionalni; vsako leto ju prehodi veliko število članov. Zanimivi so vzponi na najvišje vrhove v Kamniških Alpah, zelo privlačen pa je bil tudi vzpon na Triglav leta 1990. Izredno velik napredek je viden pri kolesarskih izletih, kjer se število stalno povečuje. V tem času so se kamniški športniki-upokojenci udeleževali tudi regijskih in republiških tekmovanj v kegljanju, balinanju, strelstvu, šahiranju in še na drugih področjih. Na teh srečanjih so poleg množičnosti dosegali tudi dobre rezultate. To velja za moške in ženske ekipe.

Vloženi trud v organizacijo športno-rekreativnega življenja je bil dobro obrestovan, zato bi s takim delom veljalo nadaljevati tudi v prihodnje. Tesno sodelovanje je bilo doseženo med DU Kamnik, DU Komenda, DU Motnik-Špitalič, DU Kranj in še z nekaterimi drugimi. Stkale so se prave prijateljske vezi.

Dejavnost ženske sekcije

Zelo uspešna je bila pri svojem delu ženska sekcija. Redna srečanja žena-upokojenk so postala za mnoge izredno privlačna, zlasti zaradi raznolikega in pestrega programa. Pogovori, družabna srečanja in organizacija razstav ročnih del so postali zanimivi za vse. V sekcijo se vključujejo vedno nove, problem pa nastaja v prostorskih razmerah.

Socialno-zdravstvena problematika

Društvo ohranja tesno povezanost z vsem članstvom. Pristojna komisija društva vsako leto obišče veliko število bolnih, ostarelih in drugih članov. Vsakemu zaželi vse dobro in ga tudi skromno obdari. Članice komisije vsako leto obiščejo več kot 200 članic in članov društva. Upokojenci so s takim načinom dela zadovoljni.

Komisija je urejala tudi stanovanjska vprašanja in izpraznjena stanovanja dodeljevala najbolj upravičenim. Vsi člani društva še nimajo urejenih stanovanjskih zadev, zato se obračajo na društvo. V prihodnje bo imelo društvo še skromnejše možnosti. Po veljavni zakonodaji o razprodaji družbenih stanovanj bo precej teh, ki so bila na voljo DU, odpadlo. Kupili so jih v njih živeči upokojenci.

Kulturno-zabavno življenje članov

Društvena komisija pripravlja v poletnih mesecih redna mesečna družabna srečanja. Udeležujejo se jih mnogi člani. Prireditve spremljajo tudi kakovostni kulturni in glasbeni programi. Udeležba je povprečna, bila pa bi boljša, ker je to za upokojence zelo primeren način razvedrilnega življenja. Na teh prireditvah je tudi premalo udeležencev zunaj mestnega področja.

Gospodarjenje v društvu

Gospodarski odbor zagotavlja s svojim delom uspešnost poslovanja v gostinskem delu in pri gospodarjenju s sredstvi. Odbor neposredo ukrepa, kjer je potrebna njegova akcija. Analizira gibanja v porabi in prodaji gostinskih uslug in išče možnosti za pridobivanje dodatnih sredstev, ki jih društvo nujno potrebuje pri realizaciji sprejetih nalog.

Druge aktivnosti in naloge

Društvo ima dobro organizirano dejavnost, povezano s slovesnostmi ob pogrebih umrlih članov. Zastavonoša vzorno opravlja to dolžnost in se tudi v imenu društva umrlim zahvali za njihovo delo v društvu in se s praporom poslavlja od pokojnikov.

Že drugo leto je v teku tečaj angleškega jezika, ki ga redno obiskuje več članic in članov; opazni so rezultati tega študija.

V tem obdobju je bilo organiziranih več strokovnih posvetovanj s področja pokojninske zakonodaje, sprememb v stanovanjski politiki, organizirane so bile še druge oblike seznanjanja članstva z aktualnimi vprašanji.

Posebna skrb je bila usmerjena na normalno obratovanje društvenga gostišča, ki je dobro opravilo zaupane dolžnosti.

DU Kamnik opravlja koordinacije dela med DU v občini, se povezuje z Zvezo društev upokojencev Slovenije, povezuje pa se tudi z drugimi dejavniki.

Finančna sredstva

Društvo deluje v okviru finančnega programa, ki ga vsako leto pripravi izvršni odbor društva in sprejme skupščina (zbor delegatov). Realizacija finančnega načrta v posameznih letih bistveno ne odstopa od obsega sredstev kljub nestabilni gospodarski situaciji. Povedati velja, da je bilo s sredstvi, ki so bila na voljo, uresničiti vse sprejete naloge. Za pokrivanje stroškov društvenih aktivnosti prejema DU del sredstev od strani ZDUS in iz občinskih virov, del sredstev pa iz članarine in drugih dejavnosti. Prosta finančna sredstva pa DU povezuje v banki in s tem vsaj deloma ohranja njihovo stvarno vrednost.

Društveni organi

Skupščina (zbor delegatov) se sestane vsako leto in pregleda poslovanje za preteklo leto ter sprejema naloge na naprej.

Člani izvršnega odbora, člani komisij in odborov ter člani nadzornega odbora so v tem obdobju imeli polne roke dela in so ga tudi uspešno zaključili. Za tako bogato društveno življenje je bilo potrebno veliko dela. Podobna ugotovitev velja tudi za organizacijo administrativnega in finančnega poslovanja društva. Ob dobri pripravi in konkretnih podatkih je bilo lažje izpolniti načrtovane naloge. Društveni organi so delali skladno in med njimi ni prihajalo do vsebinskih odstopanj ali zapletov.

Bodoča vloga društev upokojencev

Zaradi sprememb v družbenopolitičnem sistemu se spreminja tudi vloga društev upokojencev. Društvo upokojencev je postalo stanovska, humanitarna in nestrankarska organizacija. Člani društva povezujejo enaki interesi, strankarska opredelitev pa je stvar vsakega posameznika. Društveni organi menijo, naj taka opredelitev ostane tudi v prihodnje. To zagotavlja enotnost dela in pogledov na smotrno urejanje upokojenskih vprašanj. V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do razhajanj, s čimer bi bile ogrožene naloge pri načrtnem urejanju vseh za upokojence pomembnih zadev. Gmotna vprašanja in zahteve naj bi društva upokojencev urejala v okviru svojih organizmov in se povezovala z dejavniki, ki bodo zagotavljali uresničenje upokojenskih zahtev.

Zaključek

V tem štiriletnem obdobju je bilo opravljenih veliko pomembnih in zahtevnih nalog. Nova pokojninska zakonodaja, spremenjene družbene razmere, urejanje materialnih vprašanj in še marsikaj drugega pa je izziv za še tesnejše sodelovanje. Brez tega bodo pomembne naloge ostale nerešene ali na pol poti, kar bi vsekakor še poslabšalo že sicer tako skromne materialne možnosti upokojencev. Samo z načrtnim delom, podprtim z enotnostjo članstva, bo le mogoče upati na določene izboljšave v prihodnje.

STANE SIMŠIČ

Razstava ročnih del

Ženska sekcija Društva upokojencev Kamnik pripravlja razstavo ročnih del svojih članic in članov. S to razstavo želi DU Kamnik prikazati občanom zanimivosti in pestrost aktivnosti, ki jih gojijo njihovi člani v poznih letih življenja. Dosedanje razstave, ki jih organizira DU vsako drugo leto, so bile deležne velikega zanimanja in priznanj. Knjiga vtisov to zgovorno potrjuje.

Razstava bo odprta od sobote, 4. aprila, do vključno ponedeljka, 6. aprila, od 9. do 17. ure, zadnji dan, t. j. 6. aprila, pa od 9. do 16. ure.

Na razstavi bodo poleg kamniških upokojencev sodelovali tudi člani DU Komenda, DU Motnik-Špitalič in iz Doma upokojencev Kamnik. S svojimi zanimivimi izdelki bo razstavo popestrila tudi Kati Turk.

Kamniško društvo vabi člane in članice da sodelujejo na razstavi. Svoje izdelke naj prinesejo v razstavne prostore na Kolodvorsko 5 **v torek, 31. marca, in v sredo, 1. aprila, v času od 13. do 17. ure.** Razstavljene izdelke bodo lastnikom vračali **v torek, 7. aprila, od 13. do 17. ure.**

Organizatorji razstave vabijo na ogled vse, ki jih zanimajo ročne spretnosti. Vabijo tudi šole, da bi si otroci ogledali prelepe izdelke svojih dedkov in babic. Šole naj bi si razstavo po možnosti ogledale v ponedeljek, 6. aprila.

Dosedanje razstave si je poleg rednih obiskovalcev ogledalo tudi veliko šolskih otrok. Pri DU Kamnik upajo, da bo tudi letošnja razstava zelo zanimiva in pestra, skratka, bogata po raznovrstnosti in številu razstavljenih predmetov.

STANE SIMŠIČ

PUČKO
CEMENTNI IZDELKI
Vir, Šaranovičeva 10 tel: 713 327
DELAVNICA - VRBA - L U K O V I C A

- TLAKOVCI H in S
- VRTNI ROBNIKI in PLOŠČE
- KOMPOSTNIKI TOPLE GREDE
- CVETLIČNA KORITA
- OGRAJE

za plačilo v gotovini NUDIMO 5% POPUSTA

Skupina kamniških planincev vesela in zadovoljna, da so bili Snežniku ali v njegovi bližini

Kamničani na Snežniku

Mnogi člani PD Kamnik so že dlje časa nameravali obisk Snežnik, 1796 m visoki vrh na Primorskem. Planinsko društ Kamnik je organiziralo tak obisk v nedeljo, 15. marca, ki je bil hkr tudi pohod v spomin na čase NOB. Ta vsakoletni zimski pohod Snežnik pripravljajo organizatorji iz Il. Bistrice.

Čeprav ni bilo napovedano najlepše vreme, je bila udeležba k številna. Skoraj 40 ljubiteljev lepega in zdravega planinskega oko se je odpeljalo iz Kamnika v zgodnjih jutranjih urah. V Ilirs Bistrico so prispeli nekaj pred osmo uro. Vožnjo so nadaljevali še km do Sviščakov na višini 1241 m.

Po krajšem postanku so se udeleženci pohoda napotili po gozd poti proti cilju-Snežniku. Pot je bila mestoma poledenela in kma v celoti zasnežena. Sivo megleno jutro ni obetalo nič prijetneg Precej planincev je odšlo na to pot prvič, in niso bili takega vremet nič kaj veseli. Po skoraj dveurni hoji so se megle razpršile in posija je celo sonce, ki ga je občasno zakrila megla. Planinska koča tik p vrhom Snežnika je bila kar pretesna, da bi sprejela vse obskoval V soboto in nedeljo je obiskalo ta vrh več kot 3000 obiskovalc Topel čaj, vpis v planinsko knjigo in potrditev pohoda ter prigrizek nahrbtika. Čas je hitro minil in že jih je čakala vrnitev. Megle so porazgubile, odprl se je prelep razgled (Snežnik je najvišji vrh na te predelu) vse tja, do oddaljenega Snježnika na Hrvaškem. Čeprav veter pihal sunkovito, to vračajajočih planincev ni motilo. Prijet sonce jih je grelo vse do Sviščakov, kjer so se mnogi sončili, ured formalnosti s pohodom, prejeli spominske značke in se kmalu po 1 uri odpeljali v dolino.

Veseli in zgovorni so zapuščali Sviščake in se spotoma ustavili v Ilirski Bistrici. Tu so popili čaj, kavico in pa tudi kaj močnejšeg

Zadovoljni z dnevom in prijetno družbo so se Kamničani ves vrnili domov. V avtobusu je bilo živahno. Slišala se je tudi pesen Marsikdo je rekel, da se bo v ta prelepi svet še vračal.

STANE SIMŠI

Sadjarili smo v Kočni

Ljubitelji gojenja sadnega drevja smo po zaslugi fantov iz drevesnice Kočna prišli na svoj račun 20. in 21. februarja. Po množični udeležbi sklepam, da je zanimanje za strokovno obrezovanje sadnega drevja veliko. Dva strokovnjaka, Franc Tič in Ivan Kovač iz Kočne, sta komaj sledila vprašanjem »firbcev« in hkrati »skubila« odvečne poganjke z dreves. Tu in tam pa sta pokazala in razložila, zakaj tako rade

Franc Tič

uspevajo na naših drevesih »zn menite metlice« (šop pogan kov), ni pa tistega, kar bi ra imeli – veliko lepih sadov in lep oblikovanih dreves.

Takih in podobnih akcij si ž želimo; v zimskem času naj b organizirali teoretična predava nja, kasneje – v času obrezova nja pa še praktične prikaze.

Iskrena hvala pobudnikom – ZELENIM – in izvajalcem i Kočne. Upam, da, če ne že prej se naslednjo sezono spet srečam mo.

BOGDAN POTNI

Ivan Kovač

KAMNIŠKI OBČAN – Ustanovitelj Skupščina občine Kamnik, izdajatelj Prelest, d.o.o. Ljubljana, Dunajska 5, direktor Tone Štrus. Predsednica časopisnega sveta Breda Podbrežnik-Vukmir. Uredniški odbor Dušan Lipovec, Vera Mejač, Bojan Pollak, Matic Romšak, Stane Simšič, Ivana Skamen in Franc Svetelj. **Glavni in odgovorni urednik Matic Romšak.** Strokovna sodelavka Vera Mejač. Lektorica Tina Romšak. Tehnični urednik Vlado Šlamberger.

Na podlagi zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92) in mnenja ministrstva za informiranje (št. 23/88-92 z dne 18. 2. 1992) sodi časopis med proizvode informativne narave po 13. točki tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odstotni davek od prometa proizvodov.

Kamniški občan izhaja dvakrat mesečno v nakladi 10.100 izvodov in ga prejemajo vsa gospodinjstva brezplačno. Naslov uredništva: Kamnik, Titov trg 1, tel. 831-311 in n.c. 831-511, 831-504, 831-266 in 831-523, interna 29. Žiroračun: Prelest, d.o.o., 50102-601-3114. Rokopisov in in fotografij ne vračamo. Tisk DP DELO – Tisk časopisov in revij, Ljubljana, Dunajska 5.